

Russell
Bedford

International Auditing Company LLC

GROUP OF COMPANIES
Russell Bedford

International Consulting Firm LLC

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

Member of Russell Bedford International, with affiliated offices worldwide
Registered Office: 202, Al-Farabi avenue, Almaty, Republic of Kazakhstan

International Auditing Company LLC

**GROUP OF COMPANIES
Russell Bedford**

International Consulting Firm LLC

of, 202, Al-farabi ave,
Almaty c., 050000, Republic of Kazakhstan
T: +7(727) 399 80 00, 399 80 01, 399 81 18
mob: +7(701) 55 67 888
E:sholpan@rbpartners.kz,
zakupki@rbpartners.kz
W: www.rbpartners.kz

«ҚМЭБИ университеті»

акционерлік қоғамы

Қаржылық есептілік

2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

*Қаржылық Есептіліктің Халықаралық Стандарттарына
сәйкес жасалған*

Member of Russell Bedford International, with affiliated offices worldwide
Registered Office: 202, Al-farabi Avenue, Almaty, Republic of kazakhstan

МАЗМҰНЫ

2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікті дайындау мен бекіту үшін жауапкершілік туралы басшылықтың растауы

Тәуелсіз аудитордың қорытындысы

Қаржылық есептілік

Пайда мен залал және өзге жиынтық табыс туралы есептеме.....	6
Қаржылық жағдай туралы есептеме.....	7
Капиталдағы өзгерістер туралы есептеме.....	8
Ақшалай қаражат қозғалысы туралы есептеме.....	9
Қаржылық есептілікке ескертпелер.....	10

**2017 ЖЫЛ ҮШІН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІҢ ДАЙЫНДЫҒЫ МЕН БЕКІТУ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІК ТУРАЛЫ
БАСШЫЛЫҚТЫҢ РАСТАУЫ**

Басшылық 2017 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша «ҚМЭБИ университеті» (әрі қарай – «Компания» немесе «ҚМЭБИ») АҚ қаржылық жағдайының, сондай-ақ оның қызмет нәтижелерінің, ақшалай қаражат қозғалысының және 2017 жыл ішіндегі капиталдық өзгерістердің барлық маңызды аспектілерінде көрініс табатын қаржылық есепті дайындау жұмыстары үшін жауап беретін болады, ол Халықаралық қаржылық есептері стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес жүзеге асырылады.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық төменде көрсетілгендер үшін жауапты болып табылады:

- есептік саясаттың тиісті қағидаларын таңдау және оларды рет-ретімен қолдану;
- ақпарат ұсыну; соның ішінде есептік саясат туралы сенімділік, салыстырмалылық және түсініктілігі туралы ақпарат ұсыну;
- ХҚЕС талаптарының сақталуы пайдаланушыларға белгілі бір қызметті, сондай-ақ өзге оқиғаларды немесе жағдайларды Компанияның қаржылық жағдайына және қаржылық көрсеткіштеріне әсерін түсіну үшін жеткіліксіз болған жағдайларда қосымша ақпаратты ашу;
- Компанияның жақын болашақта қызметті жалғастыру қабілетін бағалау.

Басшылық, сонымен қатар, келесіге жауапты:

- Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімді және сенімді қызметін әзірлеу, қолданысқа енгізу және қамтамасыз ету;
- бухгалтерлік есеп жүйесіне қолдау көрсету, кез-келген уақытта Компанияның қаржылық жағдайы туралы жеткілікті мөлшерде дәл және нақты есеп дайындау және қаржылық есептіліктің ХҚЕС талаптарына сәйкес болуын қамтамасыз ету;
- бухгалтерлік есепті Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есептемесі мен заңнамасына сәйкес жүргізу;
- Компания активтерін қорғау үшін өз құзыреттілігі шегінде шаралар қабылдау;
- және алаяқтық және өзге де шектен шығу жағдайлары фактілерінің алдын-алу.

2017 жылы 31 желтоқсанда аяқталған, жыл бойына қаржылық есептілік шығарылуға 2018 жылы «25» наурызда бекітілді.

Бірінші проректор

Тимоти Люис Барнетт

Бас бухгалтер

Ардақ Киябаева

Алматы қ.
Қазақстан Республикасы

International Auditing Company LLC
GROUP OF COMPANIES
Russell Bedford
 International Consulting Firm LLC

of. 202, Al-Jarabi ave.
 Almaty c., 050000, Republic of Kazakhstan
 T: +7(727) 399 80 00, 399 80 01, 399 81 18
 mob: +7(701) 55 67 888
 E: esholpan@rhp partners.kz,
 zakupki@rhp partners.kz
 W: www.rhp partners.kz

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

Бекітемін
 «Russell Bedford A+ Partners» ХАК» ЖШС
 Бас директоры
 Құдайбергенова Ш. Е.

«ҚМЭБИ университеті» АҚ Басшылығына және Акционерлеріне

Біз «ҚМЭБИ университеті» АҚ-ның 2017 жылғы 31 желтоқсандағы теңгерімін, кіріс туралы есепті, капиталдағы өзгерістер туралы есепті және осы күні аяқталған жылдағы ақша қаражаттарының қозғалысы туралы сондай-ақ есеп саясатының маңызды аспектілері және басқа да түсіндірме жазбалары туралы ақпарат есепті қамтитын ілеспе қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік.

Біздің пікіріміз бойынша, «ҚМЭБИ университеті» АҚ-ның (әрі қарай – «Компания» немесе «ҚМЭБИ») 2017 жылы 31 желтоқсанда аяқталған, жыл бойына қаржылық есебінде қаржылық жағдайды туралы, сонымен қатар 2017 жылы 01 қаңтардан бастап және берілген есептіліктің құрылу күніне аяқталған осы есеп жасалған уақытқа дейін әр кезеңде шыққан шығындары, ақша қаражаттарының қозғалысы мен капиталдағы өзгерістері Қаржылық Есептің Халықаралық стандарттарына сәйкес жан-жақты қырлардан сенімді және әділ ақпарат көрсетілген.

Пікір білдіру үшін негіз

Біз аудитті Халықаралық Аудит Стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Біздің осы стандарттарға сәйкес міндеттеріміз әрі қарай біздің қорытындымыздың «Аудитордың қаржы есептілігі аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Компанияға қатысты бухгалтерлер үшін халықаралық этика стандарттары бойынша Кеңестің Кәсіби бухгалтерлер этикасы Кодексіне (БЭХСК Кодексі) сәйкес тәуелсіз болып табыламыз, және бізбен БЭХСК Кодексіне сәйкес өзге де этикалық міндеттемелер орындалды. Біз пікірімізді білдіру үшін негіз болып қызмет атқару үшін алынған аудиторлық дәлелдер жеткілікті және тиісті деп болжаймыз.

Басқару үшін, қаржы есептілігінің дайындығына жауап беретін басшылықтың жауапкершілігі

Берілген қаржылық есептілікті Халықаралық Қаржылық Есептілік Стандарттарына сай дайындау және өткізу жауапкершілігі Компания басшылығы өз мойнына алады. Бұл жауапкершілік: алаяқтық немесе қателіктерге байланысты көлемді бұрмалаулары жоқ, қаржылық есептілікті дайындау және сенімді өткізуге байланысты, ішкі бақылауды қалыптастыру, енгізу және сақтауды берілген жағдайларға сай келетін дайындауды қамтиды. Қаржы есептілігін дайындау барысында басшылық Компанияның өзінің қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетіне, және есептіліктің үздіксіз қызмет туралы мүмкіндіктері негізінде есеп құрастыру жағдайына байланысты жауапты болып табылады, бұл ретте, басшылықтың Компанияны жою, оның қызметін тоқтату немесе жою немесе қызметін тоқтатудан басқа шынайы балама мүмкіндіктер туындаған жағдайда өзінің қызметін тоқтататындығы туралы сәйкес мәліметтер қарастырылмайды.

Корпоративті басқару үшін жауап беретін тұлғалар Компанияның қаржы есептілігінің дайындалу барысын бақылауға жауапты болып табылады.

Аудитордың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржы есептілігінде салдыр-салақтық таныта отырып жасалған іс-әрекеттер немесе біздің пікірімізден тұратын аудиторлық қорытынды жасау кезінде жіберілген қателіктердің жоқ екендігіне саналы түрде сенімділікке қол жеткізу болып табылады. Аудит қаржы есептілігінде көрсетілген сомалар мен ақпаратқа қатысты аудиторлық дәлелдерді алуға бағытталған рәсімдерді орындауды қамтиды. Рәсімдерді таңдау аудитордың тұжырымына, соның ішінде алаяқтықтың немесе қателіктің салдарынан қаржы есептілігінің елеулі бұрмалану тәуекелін Халықаралық стандарттарға сәйкес бағалауға негізделеді. Бұл тәуекелді бағалау кезінде аудитор Қоғамның қаржы есептілігін дайындауға және дұрыс тапсыруға қатысты ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыруын Қоғамның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру үшін емес, нақты жағдайларда қажетті аудит рәсімін анықтау үшін қарастырады.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит аясында біз кәсіби пікірлерге арқа сүйейміз және аудитті жүргізудің барлық кезеңінде кәсіби скептикалық көзқарасты ұстанамыз. Бұған қоса, біз мыналарды жүзеге асырамыз:

- қаржы есептілігінде салдыр-салақтық таныта отырып жасалған іс-әрекеттер немесе біздің пікірімізден тұратын аудиторлық қорытынды жасау кезінде жіберілген қателіктерді анықтаймыз және олардың салдарына байланысты туындайтын қауіп-қатерлерге баға береміз; осындай қауіптерге байланысты жауап ретінде аудиторлық процедуралар әзірлейміз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіруге негіз болып табылатын жеткілікті және тиісті деңгейдегі аудиторлық дәлелдемелерге қол жеткіземіз. Жоғарыда көрсетілген жауапсыз іс-

әрекеттер салдарынан туындауы мүмкін маңызды бұрмалаушылықтарды таба алмау қаупі қателіктер жіберу нәтижесінде орын алуы мүмкін айтарлықтай бұрмалаушылық жағдайларымен салыстырғанда жоғары деңгейде, себебі мұндай жағымсыз іс-әрекеттер келісім, жала, қасақана жасалатын әрекет, ақпаратты бұрмалаушылық немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту секілді жағдайлардан құралуы мүмкін;

- аудит үшін маңызды ішкі бақылау жүйесін түсіну мүмкіндіктеріне қол жеткіземіз, ол Қоғамды ішкі бақылаудың тиімді жүйесі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, сәйкес жағдайлар бойынша аудиторлық процедуралар жүргізу мақсатында жүргізіледі;
- қолданылып отырған есептік саясатының тиісті сипатына және бухгалтерлік бағамдар мен басшылық тарапынан дайындалған сәйкес ақпарат ашу мүмкіндіктеріне баға береміз;
- басшылық тарапынан қызметтің үздіксіздігіне байланысты іс-әрекеттерді қолдану заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдемелердің негізінде – Қоғамның өзінің үздіксіз қызметін жалғастыра алу қабілетіне байланысты айтарлықтай күмән тудыруы мүмкін жағдайларға әкеліп соқтыратын белгісіздің жағдайларының бар не жоқ екендігіне байланысты қорытынды жасаймыз. Егер біз айтарлықтай деңгейде белгісіздік бар деген қорытынды жасайтын болсақ, біз өзіміздің аудиторлық қорытындымызда қаржы есептілігінің сәйкес деңгейде ашылуына көңіл аударуға тиіспіз, немесе егер ақпараттың бұлайша ашылуы тиісінше деңгейде болмаса, өз пікірімізді алға тартамыз. Біздің қорытынды пікірлеріміз біздің аудиторлық қорытынды алынған күнге дейін қолға түскен аудиторлық дәлелдемелерге негізделеді. Алайда, болашақ оқиғалар не болмаса жағдайлар Қоғамның өзінің үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетінен айырылуына әкеліп соғуы мүмкін;
- біз жалпы қаржылық есептілік туралы берілген түсінікке, оның құрылымына және мазмұнына, оның ішінде ақпараттың ашылуына, сонымен қатар, қаржылық есептіліктің оның негізінде жатқан операцияларды және ол туралы дұрыс түсініктің қалыптасуын қамтамасыз етуі тұрғысынан бағалау жүргіземіз.

Біз корпоративтік басқару үшін жауап беретін тұлғалармен бірлесе жұмыс атқарамыз, оларға, ең алдымен, аудиттің жоспарланып отырған уақыты мен көлемі, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша анықталған маңызды ескертулер, оның ішінде аудит үрдісі барысында біздің тарапымыздан анықталған ішкі бақылау жүйесіндегі кемшіліктер туралы мәліметтер береміз.

Сондай-ақ, біз корпоративтік басқару үшін жауап беретін тұлғалар үшін тәуелсіздікке қатысты барлық сәйкес этикалық талаптардың сақталғандығы және аталған тұлғаларды барлық өзара әрекет түрлері мен аудитордың тәуелсіздігіне әсер етуі мүмкін деп санауға негіз болатын өзге де мәселелер жайында хабардар еткеніміз жайында мәлімдеме жасаймыз, ал қажет болған жағдайда – сәйкес мазмұндағы қауіпсіздік шаралары туралы да ақпарат беріп отырамыз.

Корпоративтік басқару үшін жауап беретін тұлғаларға біздің тарапымыздан мәлімделген мәселелердің ішінде біз ағымдағы кезең үшін қаржылық есептілік аудитіне байланысты маңызды деп танылған мәселелерді анықтаймыз, және, осының нәтижесі ретінде аудиттің негізгі мәселелерін көрсетеміз. Біз бұл мәселелерді өзіміздің аудиторлық қорытындыда көрсетеміз, бұл ретте, аталған мәселелер туралы ақпараттың жария етілуі заңмен не болмаса нормативтік актімен тыйым салынған жағдайлар, немесе, сирек кездесетін қандай да бір мәселе туралы ақпараттың біздің қорытындыда көрініс таппауы қажет деп танылған жағдайлар қарастырылмайды, яғни, бұлар мұндай ақпараттың жария етілуінің теріс салдары оны хабарлаудан келетін қоғамдық маңыздылықтан басым түскен жағдайлар ретінде қарастырылады.

Шолпанай Құдайбергенова
Аудитор / Бас директор
«Russell Bedford A+ Partners» ЖАҚ ЖШС

Қазақстан Республикасының аумағында аудиторлық қызметпен айналысуға арналған сериясы №16013894, Қазақстан Республикасының Қаржы Министрлігінің қаржылық бақылау Комитетімен 2016 жылы 05 қыркүйекте берген

Аудитордың біліктілік куәлігінің
№МФ-0000541 01.02.2018 ж.

«25» наурыз 2018 жыл
Алматы қ., Қазақстан Республикасы

Member of Russell Bedford International
Registered Office: 202, Al-farabi Avenue, Almaty, Kazakhstan

ПАЙДАЛАР МЕН ЗАЛАЛДАР ЖӘНЕ ӨЗГЕ ЖИЫНТЫҚ ТАБЫС ТУРАЛЫ ЕСЕПТЕМЕ
2017 ж 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойына

<i>(мың теңгеде)</i>	Ескерт.	2017	2016
Түсім	6	4 523 850	3 934 018
Өткізілген тауарлар мен қызметтердің өзіндік құны	7	(2 494 168)	(1 903 075)
Жалпы пайда		2 029 682	2 030 943
Әкімшілік шығындар	8	(1 234 011)	(1 327 842)
Өткізім бойынша шығындар	9	(194 659)	(238 300)
Өзге табыстар/(шығындар)	10	45 890	124 251
Операциялық пайда		646 902	589 052
Қаржылық табыстар	11	449 992	450 232
Салық салуға дейін пайда		1 096 894	1 039 284
Табыс салығы бойынша шығындар	12	-	-
Кезең бойына пайда		1 096 894	1 039 284
Өзге жиынтық табыс		-	-
Жыл бойына жиынтық табыс жиыны		1 096 894	1 039 284

Түсіндірме ескертпелер берілген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып саналады

Бірінші проректор

Тимоти Люис Барнетт

Бас бухгалтер

Ардак Киябаева

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕПТЕМЕ
2017 жылдың 31 желтоқсаны күйі бойынша

<i>(мың теңгеде)</i>	Ескерт.	31 желтоқсан 2017	31 желтоқсан 2016
Активтер			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар	13	2 556 215	2 057 577
Материалдық емес активтер	14	6 146	7 030
Ұзақ мерзімді қаржылық активтер	21	18 131	18 574
Ұзақ мерзімді дебиторлық берешек	15	18 504	24 457
Ұзақ мерзімді активтер жиыны		2 598 996	2 107 638
Қысқа мерзімді активтер			
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	16	191 990	115 420
Сауда дебиторлық берешек	17	75 241	77 770
Өзге дебиторлық берешек	18	358 937	92 935
Қорлар	19	100 118	80 533
Ағымдағы салық активтері	20	8 350	14 635
Ағымдағы қаржылық активтері	21	3 419	3 419
Өзге қаржылық инвестициялар	22	5 419 442	5 094 143
Қысқа мерзімді активтер жиыны		6 157 497	5 478 855
Активтер жиыны		8 756 493	7 586 493
Капитал және міндеттемелер			
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Сауда және өзге несиелік берешек	23	1 247 128	1 303 136
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	24	350 790	249 760
Ағымдағы салық міндеттемелері	25	48 502	46 101
Басқа міндетті және ерікті төлемдер бойынша міндеттемелер	26	18 539	14 744
Қысқа мерзімді қорлар	27	58 868	58 287
Қысқа мерзімді міндеттемелер жиыны		1 723 827	1 672 028
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Ұзақ мерзімді сауда және өзге несиелік берешек	28	107 291	85 984
Ұзақ мерзімді міндеттемелер жиыны		107 291	85 984
Міндеттемелер жиыны		1 831 118	1 758 012
Капитал			
Жарғылық капитал	29	537 146	537 146
Бөлінбеген пайда	29	6 388 229	5 291 335
Капитал жиыны		6 925 375	5 828 481
Капитал және міндеттемелер жиыны		8 756 493	7 586 493

Түсіндірме ескертпелер берілген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып саналады

Бірінші проректор

Тимоти Люис Барнетт

Бас бухгалтер

Ардак Киябаева

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕПТЕМЕ
2017ж 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойына

<i>(мың теңгеде)</i>	Жарғылық капитал	Бөлінбеген пайда	Капитал жиыны
2017 жылдың 1 қаңтарына	537 146	5 291 335	5 828 481
Есепті кезең бойына пайда	-	1 096 894	1 096 894
2017 жылдың 31 желтоқсанына	537 146	6 388 229	6 925 375
2016 жылдың 1 қаңтарына	537 146	4 252 051	4 789 197
Өткен кезең бойына пайда	-	1 039 284	1 039 284
2016 жылдың 31 желтоқсанына	537 146	5 291 335	5 828 481

Түсіндірме ескертпелер берілген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып саналады.

Бірінші проректор

Тимоти Люис Барнетт

Бас бухгалтер

Ардақ Киябаева

АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕПТЕМЕ (жанама әдіс)
2017 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойына

<i>(мың теңгеде)</i>	2017	2016
Салық салуға дейін пайда	1 096 894	1 039 284
Операциялық қызмет		
Мыналарға түзетулер:		
Тозу және амортизация	175 957	188 511
Күмәнді қарыздар бойынша(қалпына келтіру)/қор есептеу	9 018	(9 750)
Қолданылмаған демалыстар бойынша(қалпына келтіру)/қор есептеу	62 025	12 658
Бағамдық айырмадан(табыс)/шығын	-	(54 693)
Қаржылық (табыс)/шығын	(449 992)	(450 232)
НҚ және МЕА шығарылуынан (табыс)/шығын	(2 323)	158
Өтімсіз қорларға (қалпына келтіру)/қор есептеу	100	10 661
Өзге (табыс)/шығын	-	176
Айналым капиталындағы операциялық қызметтен өзгеріске дейін пайда	891 679	736 773
Операциялық активтердегі (көбею)/азаяу		
Қорлар	(19 685)	(11 246)
Сауда және өзге дебиторлық берешек	(266 831)	(48 911)
Ағымдағы салық активтері	6 285	13 077
Өзге ұзақ мерзімді қаржылық активтер	443	371
Ұзақ мерзімді дебиторлық берешек	293	(24 457)
Операциялық міндеттемелердегі көбею/(азаяу)		
Төленетін салық	6 196	(607 190)
Сауда және өзге несиелік берешек	(55 427)	143 711
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	21 307	85 984
Есептелген міндеттемелер	39 005	(14 717)
Операциялық қызметтен таза ақшалай қаражат	623 265	273 395
Инвестициялық қызмет:		
Қаржылық инвестицияларды орналастыру	(7 290 000)	(5 464 320)
Қаржылық инвестициялардан түсім	6 947 881	4 930 551
Ұзақ мерзімді аванстардың (көбеюі)/азаяуы	-	10 808
Алынған пайыздар	466 812	447 185
Қолданыста шектелген ақшалай қаражат өзгерісі	-	350
Қаржылық активтерден түсім	-	3 419
НҚ сатып алу	(670 639)	(284 774)
МЕА сатып алу	(749)	(946)
Инвестициялық қызметтен таза ақшалай қаражат	(546 695)	(357 726)
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ТАЗА ӨЗГЕРІСІ	76 570	(84 331)
1 қаңтарға АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ	115 420	199 751
31 желтоқсанға АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ	191 990	115 420

Түсіндірме ескертпелер берілген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып саналады.

Бірінші проректор

Тимоги Люис Барнетт

Бас бухгалтер

Ардак Киябаева

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ**

«ҚМЭБИ университеті» акционерлік қоғамы (әрі қарай - «Компания» немесе «ҚМЭБИ») «Қазақстан менеджмент, экономика және болжау институты» акционерлік қоғамын «ҚМЭБИ университеті» акционерлік қоғамына атын өзгерту жолымен акционерлердің ортақ жиналысының шешіміне сәйкес құрылған. Заңды тұлғаны мемлекеттік қайта тіркеу туралы куәлік №64250-1910-АО (ИУ) Қазақстан Республикасының Әділет Министрлігінің Алматы қаласының Әділет Департаментімен берілген.

Компания 1992 жылы құрылды және ағылшын тілінде білім беру арқылы Батыс үлгісіндегі білім беруді қамтамасыз ететін алғашқы білім беру мекемесі болып табылады.

ҚМЭБИ - акционерлік қоғам нысанындағы коммерциялық емес ұйым. Компанияның басты мақсаты - табысты өндіру, оның акциялары бойынша дивидендтер төлеуі, оның жарғылық мақсаттарына сәйкес алынған кірістерді пайдаланады.

ҚМЭБИ мүлкін қалыптастыру көздері болып табылады:

- акционерлер салымдары;
- білім беру және ілеспе қызметтерді сатудан алынған, сондай-ақ шаруашылық қызметтің басқа да түрлерінен табыстар;
- өтеусіз алынған мүлік, демеушілік, қайырымдылық жарналар, қазақстандық, шетелдік заңды және жеке тұлғалардың қайырмалдықтары;

Компания жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі және қосымша білім беру саласында Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен өз қызметін жүзеге асырады. Жоғары оқу орны ретінде ҚМЭБИ-де ҚМЭБИ Университетінің каталогы және жұмыс оқу жоспарларын, жұмыс оқу жоспарлары мен ішкі нормативтерді қамтамасыз ететін басқа да құжаттар негізінде жұмыс істейді.

Бірлескен бақылауды іске асыратын Компания Акционерлері:

	Жай акциялар саны	Ара қатынас %
ҚР ҚМ Мем мүлік және жекешелендіру комитеті ЗТ МБ	234 012	40
Чан Йан Бэнг – жеке тұлға	350 988	60
	585 000	100

ҚМЭБИ университетінің басқару органдары болып табылады:

- жоғары орган – акционерлердің ортақ жиналысы;
- басқару органы – Директорлар кеңесі/Қамқоршылар кеңесі және Әкімшілік кеңес;
- атқарушы орган – Президенттің Кабинеті;
- ҚМЭБИ университетінің Академиялық кеңесі;
- Президенттің Кабинетінің шешімі бойынша құрылған алқалық басқарудың басқа органдары.

ҚМЭБИ Университетінің миссиясы - жоғары білімді азаматтарды даярлау және Қазақстан мен Орталық Азия өңіріндегі өмір сапасын жақсарту, бизнесті басқарудың және әлеуметтік ғылымдардың әр түрлі салаларын оқыту, оқыту және терең зерттеу, сондай-ақ әлеуметтік пайдалы іс-шараларды өткізу болып табылады.

Қазіргі уақытта, ҚМЭБИ іскерлік әкімшілік, экономика, саясаттану, мемлекеттік басқару және журналистика мамандығы бойынша бакалавр дәрежесі бағдарламалар, соның ішінде жиырмадан астам бағдарламалар, бойынша білім беру қызметтерін көрсетеді; іскерлік басқару, экономика, құқық және ағылшын тілін оқыту тілі магистратурасы, сондай-ақ бизнес-басқару саласындағы докторлық бағдарламасы. Сонымен қатар, КИМЭП Университеті басшылар мен сертификатталған бағдарламалар мен қысқа мерзімді курстардың кең ауқымы үшін МВА бағдарламасын ұсынады.

ҚМЭБИ Университетінің профессор-оқытушылар құрамы қазақстандық және шетелдік оқытушылардан тұрады, олардың көпшілігі Еуропа және Солтүстік Америка университеттерінде магистрлік және докторлық дәреже алды. ҚМЭБИ Университеті ТМД елдерінің арасында Батыс ЖОО-нан Ph.D доктор дәрежесі бар оқытушылардың ең көп санына ие.

Студенттердің барлық бағдарламаларға жыл сайын қатысуы шамамен 1000 адамды құрайды, студенттердің 80% -ы бакалавриат бағдарламаларына, ал 20% - магистратура мен докторантураға түседі. ҚМЭБИ Университетінің студенттері Ресей, Қырғызстан, Өзбекстан, Тәжікстан, АҚШ, Ұлыбритания, Германия, Қытай және Кореяны қоса алғанда, 29 түрлі елдердің өкілдері болып табылады.

Компанияның Қазақстан Республикасының аумағында және одан тыс жерлерде филиалдары мен өкілдіктері жоқ.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

ҚМЭБИ Қазақстан Республикасының салық төлеушісі болып табылады №0094952 (нөмір «ҚМЭБИ» АҚ қайта тіркеумен байланысты өзгерген) 60 сериясы 2012 жылы 27 қаңтарда берілген.

2017 ж. 31 желтоқсанда және 2016 ж. Компания қызметкерлерінің саны тиісінше 486 адам және 482 адам, оның ішінде толық және толымсыз жұмыс күнінде жасайтын қызметкерлер.

Нақты және заңды мекен-жайы: Қазақстан Республикасы, 050010, Алматы қ., Абай даңғ. 4.

Ресми сайт: www.kimber.kz

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Сәйкестік туралы мәлімдеме - бұл қаржылық есеп Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дайындалды.

Негізгі жорамалдар - ХҚЕС сәйкес қаржылық есептілікті дайындау жалғасып есепті күнгі активтер мен міндеттемелер және шартты активтер мен міндеттемелерді ашу сомаларын хабарлады және есепті кезең ішіндегі кірістер мен шығыстардың сомасы көрсетіледі өтті әсер бағалаулар мен жорамалдарды пайдалануды талап етеді. Нақты нәтижелер осы бағалаудан өзгеше болуы мүмкін. өзгерту үшін, әсіресе сезімтал бағалаулар құнсызданудан болған залалдар және қаржы құралдарының әділ құнын анықтаумен байланысты.

Функционалдық валюта - осы қаржылық есептіліктің функционалдық валютасы қазақстандық теңге болып табылады.

Теңгедегі шетел валютасындағы шоттардағы қалдықтарды қайта бағалау үшін қаржылық есептілікте мынадай ресми айырбастау бағамдары пайдаланылды:

Валюта	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
1 АҚШ доллары	332,33	333,29
1 Евро	398,23	352,42
1 фунт стерлинг	448,61	409,78

Осы қаржылық есептілік Компанияның функционалдық валютасы және осы қаржылық есептіліктің ұсыну валютасы болып табылатын мың теңгемен (мың теңге) көрсетілген.

Бағалау үшін база - Бұл қаржылық есептілік әділ күн бойынша есепке алынатын белгілі бір қаржы құралдарын қайта бағалауды қоспағанда, есептік негізде және тарихи күн негізінде жасалды.

Үздіксіздік қызметтің қағидаты - бұл қаржылық есептілік Компания үздіксіз жұмыс қағидатын ұстанады деген болжам бойынша дайындалды. Бұл активтерді сатуды және жақын арада қалыпты бизнестің барысында міндеттемелерді өтеуді көздейді.

2017 жылға Компанияның таза пайдасы 1 096 894 мың теңгеге, ал ағымдағы активтер 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ағымдағы міндеттемелердің 4,433,670 мың теңгеге артып, есепті кезеңде операциялық пайда 646,902 мың теңгені құрады. Компания жақын болашақта жұмыс істейді және жұмысын жалғастырады және кем дегенде өз міндеттерін орындау үшін қажетті кезең үшін өз қызметін тоқтатуға немесе қысқартуға ниеті жоқ.

Есепке алу қағидаты - ақша қозғалысы туралы ақпаратты қоспағанда, қаржылық есептілік есептеу әдісіне сәйкес жүргізіледі (операциялар мен оқиғалар ақша қаражаттары немесе олардың баламалары ретінде алынған немесе төленбеген кезде танылады) бухгалтерлік есепке алу регистрлерінде жазылады және қаржылық олар байланысты кезеңдер туралы есеп беру).

Шығыстар пайда мен шығыстар арасындағы тікелей салыстыру негізінде нақты табыс баптарының пайдасы (тұжырымдық түсінік) негізінде жиынтық кіріс туралы есепте танылады. Табыс мәміле бойынша экономикалық пайда алу және кіріс мөлшерін сенімді бағалау мүмкіндігі болған кезде танылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ ЕЛЕУЛІ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Активтер мен міндеттемелерді айналмалы/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді жіктеу

Компанияның қаржылық жағдай туралы есебінде ағымдағы және қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді / ұзақ мерзімді активтер бойынша жіктеу негізінде активтер мен міндеттемелер көрсетіледі. Актив айналмалы, егер:

- ✓ ол іске асыруға арналған немесе ол әдеттегі операциялық цикл ішінде сатуға немесе тұтынуға арналған;
- ✓ ол ең алдымен сауда мақсаттарына арналған;
- ✓ есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі ай ішінде жүзеге асырылады; немесе
- ✓ оның айырбасталуына немесе есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі ай ішінде міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ақша қаражаттары немесе олардың баламалары.

Барлық басқа активтер ұзақ мерзімді ретінде жіктеледі. Міндеттеме қысқа мерзімді, егер:

- ✓ қарапайым операциялық циклде өтелетін болады;
- ✓ Ол негізінен сауда мақсатында өткізіледі;
- ✓ есептік кезең аяқталғаннан кейінгі он екі айдың ішінде төлеуге жатады; немесе
- ✓ Компания есепті кезең аяқталғаннан кейін кемінде он екі ай ішінде міндеттемені өтеуді кейінге қалдыруға сөзсіз құқығы жоқ.

Компания барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімді деп жіктейді. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері ұзақ мерзімді / ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Негізгі құралдар

Жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар объектілері қаржы есептілігінде жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған шығынды шегеріп, өзіндік құны бойынша көрсетіледі.

Негізгі құралдар объектісі пайдалы қызмет мерзімі әртүрлі бірнеше құрамдас болған жағдайда олар жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар объектілері ретінде көрсетіледі.

Амортизация негізгі құралдардың барлық түрлеріне, жер пайдалануды қоспағанда, құнсызданудың қарапайым әдісі арқылы есептеледі. Тозуды есептеу кезінде шамалы және шамалы болғандықтан тарату құны (қосалқы бөлшектердің, қалдықтардың және қалдықтардың пайдалы қызмет мерзімі аяқталғаннан кейін шығарылған күтілетін шығындарды шегергенде) нөлге тең деп танылады.

Компания жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтар үшін келесі пайдалы қызмет мерзімін пайдаланады:

Ғимараттар мен құрылыс	25-50 жыл
Машиналар мен жабдық	4-5 жылдан
Көлік құралдары	5-7 жылдан
Өзгелер	4 жылдан 10 жылға дейін

Активтердің, пайдалы қызмет мерзімі мен амортизация әдістерінің қалдық құны әр қаржы жылының соңында қайта қаралады және қажет болған жағдайда түзетіледі.

Бұрын танылған жылжымайтын мүлік, үйлер мен жабдықтардың есептен шығарылуы немесе елеулі құрамдас бөліктер олар жойылған кезде немесе егер активті пайдаланудан немесе иеліктен шығарудан болашақ экономикалық пайдалар туындамаса пайда болады. Активтерді есептен шығарудан туындайтын кірістер немесе шығыстар (есептен шығарудан түсетін таза түсімдер мен активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептеледі) басқа кірістер мен шығыстарға қосылады.

Негізгі құралдарды жөндеуден кейінгі жөндеу жұмыстарына жұмсалған шығындар, әдетте, мұндай шығындар туындаған кезеңде шығынмен танылады. Негізгі құрал-жабдықтарды бастапқыда болжанған көрсеткіштер бойынша пайдаланудың күтілетін болашақ экономикалық пайдасының ұлғаюына әкелетін шығындар негізгі құралдардың қосымша құны ретінде капиталдандырылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**Материалдық емес активтер**

Бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда бастапқы құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегеріп, өзіндік құны бойынша есепке алынады. Ұйымда құрылған капиталдандырылған шығындардан басқа, материалдық емес активтер капиталдандырылмайды және тиісті шығыстар олар пайда болған кезеңдегі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Материалдық емес активтердің пайдалы қызмет мерзімі шектеулі немесе анықталмаған болуы мүмкін.

Қаржылық есептілікті дайындау мақсаттары үшін Компания материалдық емес активтердің әртүрлі санаттары үшін келесі пайдалы қызмет мерзімін пайдаланады:

Лицензиялар	Құқық қолданылу мерзіміне байланысты
Бағдарламалық жасақтама	7 жыл
Компания ішінде құрылған МЕА	7 жыл
Өзге материалдық емес активтер	7 жыл

Пайдалы қызмет мерзімі өткен материалдық емес активтер осы кезең ішінде амортизацияланады және осы материалдық емес активтің құнсыздану белгілері болған жағдайда құнсыздануға бағаланады. Пайдалы қызмет мерзімі бар материалдық емес активтің мерзімі мен амортизациясы әрбір есепті кезеңнің соңында қайта қаралады. Активке енгізілген күтілетін пайдалы қызмет мерзімінің немесе болашақтағы экономикалық пайдаларды тұтынудың болжанған түрінің өзгеруі, сәйкесінше, кезеңнің немесе амортизацияның әдісін өзгертеді және бағалау құнының өзгерісі ретінде ескеріледі. Материалдық емес пайдалы қазбаларға арналған амортизациялық шығындар материалдық емес активтердің функциясына сәйкес келетін шығыстар санатында пайда мен залал туралы есепте көрсетіледі.

Белгіленген пайдалы қызмет мерзімі шектеулі материалдық емес активтер амортизацияланбайды, бірақ жыл сайын құнсыздану үшін жеке немесе ақшалай қаражаттарды қозғалысқа келтіретін бірліктер деңгейінде тексеріледі. Белгіленген пайдалы қызмет мерзімі бар материалдық емес активтің пайдалы қызмет мерзімі оны активті пайдалы қызмет мерзімі шектеусіз актив ретінде жіктеуді жалғастыру мүмкін екенін анықтау үшін жыл сайын қайта қаралады. Егер бұл қолайсыз болып табылса, болжамды пайдалы қызмет мерзімінің өзгеруі белгісізден бастап, шектелгенге дейін өзгереді.

Материалдық емес активті тануды тоқтатудан түскен кіріс немесе залал активті сатудан түскен таза түсім мен активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде бағаланады және активті тану тоқтатылған кезде пайда мен шығындар туралы есепте көрсетіледі.

Қорлар

Компания қорларды екі құнның төменгі деңгейінде бағалайды: нақты өзіндік құны және ықтимал таза сату бағасы. Шығындарға қорларды мақсатты жерге жеткізуге жұмсалған шығындар кіреді және оларды тиісті жағдайға келтіреді. Өткізудің таза құны - өндірісті аяқтаудың болжамды шығындарын және оны іске асыру мүмкін шығындарын шегере отырып, әдеттегі қызмет барысында сатудың болжамды бағасы. Ұқсас сипатта және мақсаттағы барлық босалқыларға қатысты құнды есептеу үшін бірдей формула қолданылады. Барлық қорлар орташа өлшенген әдіс бойынша бағаланады.

Болашақ кезең табыстары

Сатып алу, ұзақ мерзімді активті құру немесе ағымдағы шығыстарды жүзеге асыру үшін алынған мақсатты қаржыландыру құралдары кейінге қалдырылған табыс ретінде танылады.

Болашақ кезеңдердің кірістері гранттар, эндаументтер, қайырымдылықтар және басқа да арнайы мақсаттағы білім беру қызметін қаржыландыру түрінде ақысыз түсімдер болып саналады. Ағымдағы кезеңдегі кірісті тану мақсатты қаржыландыру шарттарын сақтауға және белгілі бір бағдарламаның бюджетінде көзделген мақсатты қаржыландыру шеңберінде ағымдағы кезеңдегі шығыстардың болуына сынақтан өткізіледі. Мақсатты қаржыландыру келісімі шарттарына сәйкес қайтару немесе қайтаруға сұраныс бар болса, кейінге қалдырылған кірістің пайдаланылмаған бөлігі қайтару бойынша берешек ретінде танылады.

Ұзақ мерзімді кезеңде танылған кейінге қалдырылған табыс ұзақ мерзімді берешектің бөлігі ретінде Қаржылық жағдай туралы есепте көрсетіледі немесе егер ол болмаса, басқа ұзақ мерзімді қарыздарда танылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**Қаржылық активтер****Бастапқы тану мен бағалау**

39 ХБЕС-ына сәйкес қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері, несиелер мен дебиторлық берешек, өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар немесе оларды мақсатты пайдалану негізінде сату үшін қолда бар қаржы активтері ретінде жіктеледі. Компания бастапқы тану кезінде қаржы активтерін сыныптайды.

Қаржылық активтер бастапқыда пайда немесе залал арқылы тікелей әділ құнмен бағаланбайтын инвестицияларға қатысты тікелей әділ құны бойынша көрсетіледі.

Белгілі бір нарықта қабылданған заңдарда немесе белгілі бір нарықта қабылданған ережелерде («стандартты шарттарда») белгіленген мерзімде активтерді беруді талап ететін қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық мәмілелер мәміле жасалатын күні, яғни Компания өзі жасаған күні активті сатып алу немесе сату міндеттемесін өзіне алған кезде.

Кейінгі бағалау

Қаржы активтерін кейіннен бағалау олардың жіктелуіне байланысты болады:

Қарыздар мен дебиторлық берешек

Несиелер мен дебиторлық берешек тіркелген немесе анықталатын төлемдері бар, белсенді нарықта бағасы белгіленбейтін туынды емес қаржы активтері болып табылады. Бастапқы танығаннан кейін, мұндай қаржы активтері тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін, құнсыздануға арналған резервтерді шегергенде пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша ескеріледі. Амортизацияланған құн назарға тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін ажырамас бөлігі болып табылады сатып алу және комиссиялық немесе шығындарды кез келген дисконтты не сыйлықақыны ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы амортизация пайда мен шығындар туралы есепте қаржыландырудан түскен кірістерге қосылады. Құнсызданумен байланысты шығыстар пайда мен залал туралы есепте қаржылық шығындар ретінде танылады.

Дебиторлық берешек

Алдын-ала төленбеген және басқа да қаржылық емес борыштарды есептемегенде, дебиторлық берешек құнсыздану резервін шегере отырып, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген амортизацияланған құн бойынша ескеріледі. Компания күмәнді дебиторлық берешек резервтерін қалыптастырады. Компания борыштық міндеттемелерді келесідей бағалайды: мерзімі өткен берешектің дебиторлық берешегінің құнсыздануының 185-тен 365-ке дейін - 50% мөлшерінде және 365 күннен аса - 100% мөлшерінде амортизациясына резерв қалыптастырылады.

Тануды тоқтату

Қаржылық актив (немесе, қажет болса, қаржы активінің бөлігі немесе ұқсас қаржы активтерінің бір бөлігі) қаржы жағдайы туралы есепте танылуы тоқтатылады, егер:

- ✓ Активтен ақша ағындарын алу құқығының мерзімі аяқталды.
- ✓ Компания активтен ақша ағынын алуға құқықты берсе немесе алынған транзакцияның толық көлемін үшінші тарапқа төлеуге және «транзит» келісіміне елеулі кешіктіріссіз міндеттеме қабылдаса; немесе (а) Компания активтің барлық тәуекелдері мен пайдаларын едәуір түрде берген немесе (б) Компания активтің барлық тәуекелдері мен пайдаларын шын мәнінде сақтап қалмаған, бірақ активті бақылауды берген.

Қаржылық активтердің құнсыздануы

Әрбір баланс күнінде Компания қаржылық активтің немесе қаржы активтерінің құнсыздануының объективті дәлелдерінің болуын бағалайды. Қаржы активі немесе қаржы активтері тобы бастапқы танудан кейін орын алған бір немесе бірнеше оқиғалардың нәтижесінде құнсызданудың объективті белгілері болған жағдайда ғана құнсыздануға жатады.

Амортизация сенімді қаржы активтерінің қаржылық активтің немесе тобы бойынша болжанатын болашақ ақша қаражаттарының қозғалысы туралы әсерді бағалау мүмкін активтің («залал сыйлау жағдайының» басталуы) пайдалануға дайындығы объектінің күннен бастап есептеледі. Құнсыздану дәлелі, борышкерлер борышкер немесе тобы едәуір қаржылық қиындықтарды бастан жатқаны қамтуы мүмкін, оның қарызын немесе жалтару пайыздық немесе негізгі төлемдерді төлеу, сондай-ақ олардың банкроттық рәсімі жүргізілетін болады ықтималдығын немесе басқа қаржылық қайта қызмет ете алмайды мейірімді. Сонымен қатар, мұндай дәлелдерге қарыздарын төлеуге өз міндеттемелерін орындамау бар нақты қарым-қатынас берешегі немесе экономикалық жағдайлардың өзгеруі

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

сияқты, атап айтқанда, қаржы құралының болжамды болашақ ақша ағындарының азаюына болуын көрсететін байқалатын деректерді, қамтиды.

Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін қаржылық активтер

Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері бойынша Компания, ең алдымен, жеке маңызды қаржы активтерінің құнсыздану дәлелдерінің объективті дәлелін немесе жеке маңызды емес қаржылық активтердің жиынтығын бағалайды. Егер Компания жеке бағалауға жататын қаржы активінің құнсыздануының объективті дәлелі болмаса, ол оның маңыздылығына қарамастан, ол осы активті ұқсас кредиттік тәуекел сипаттамалары бар қаржы активтері тобына қосады, содан кейін осы активтерді жиынтық негізде құнсыздануға қарастырады. Құнсызданудан болған шығын танылған немесе танылуы жалғасатын құнсыздануға жеке бағаланатын активтер құнсызданудың жиынтық бағалауына кірмейді.

Егер құнсызданудан болған шығынның объективті дәлелдері бар болса, шығын сомасы активтің қаржылық жағдай туралы есептік құны мен болашақтағы күтілетін ақша ағындарының дисконтталған құны арасындағы айырма ретінде (болашақта күтілмеген болашақ кредиттік шығындарды есептемегенде) өлшенеді. Болашақтағы ақша ағындарының дисконтталған құны қаржы активі үшін бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталады. Егер қарыз бойынша пайыздық мөлшерлеме ауыспалы болса, онда құнсызданудан болған шығынды бағалаудағы дисконттау ставкасы ағымдағы тиімді пайыздық мөлшерлеме болып табылады.

Активтің баланстық құны резерв есебін пайдалану арқылы азаяды, ал шығын сомасы пайда мен шығындар туралы есепте көрсетіледі. Байланысты резервтермен бірге несиелер баланста, егер болашақта оларды өтеудің шынайы болашағы болмаса және қолда бар барлық кепіл мүлкі сатылған немесе Компанияға берілсе есептен шығарылады. Егер келесі жылы құнсызданудан болған шығынның мөлшері құнсыздану танылғаннан кейін болған оқиғаға байланысты көбеюі немесе азаюы болса, онда құнсызданудан бұрын танылған шығынның мөлшері көбейтіледі немесе резервті түзету арқылы азайтылады. Егер қаржы құралының құнының бұрынғы есептен шығарылуы кейіннен қалпына келтірілсе, қалпына келтіру пайда мен залал туралы есепте қаржыландыру шығындарын азайту ретінде танылады.

Тексерілетін кезеңде Компания ұзақ мерзімді қаржылық активтер бойынша дисконтты ай сайынғы өтеуді есепке ала отырып қайта есептеді, оған байланысты дисконттағы түзетулер енгізілді, сондай-ақ жеңілдік амортизациясы болды.

Қаржылық міндеттемелер

ХБЕС 39 қолдану аясындағы қаржылық міндеттемелер, тиісінше, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері, несиелер және қарыздар ретінде жіктеледі. Компания қаржы міндеттемелерін бастапқы танудан кейін жіктейді.

Барлық қаржы міндеттемелері бастапқыда әділ құны бойынша танылады, несиелер мен қарыздар бойынша ұлғайтылады, бұл тікелей мәміле бойынша шығындар болып табылады.

Несиелік берешек

Несиелік берешек контрагент тарапынан шарттық міндеттемелерді орындау фактісі бойынша есептеледі. Компания бастапқыда алынған аванстар мен салық міндеттемелерін қоспағанда, несиелік берешекті есепке алады, әділ құны бойынша. Нәтижесінде, несиелік берешек тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құны бойынша есепке алынады.

Тануды тоқтату

Қаржы міндеттемесін қаржылық жағдай туралы есепте тану, егер міндеттеме өтелсе, жойылса немесе оның қолданылу мерзімі аяқталса, тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме бірдей кредиторға айтарлықтай өзгеше шарттармен ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгерту бастапқы міндеттемені тануды тоқтату ретінде ескеріледі және жаңа міндеттемені тану басталады және олардың баланстық құнындағы айырма пайда мен шығындар туралы есепте танылады.

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді тек қана қаржылық жағдай туралы есепте таза баланспен есепке алу тек есеп айырысудың заңды күшіне ие құқығы болған жағдайда және нетто-негізде есеп айырысу немесе активті міндеттемені өтеу кезінде бір мезгілде сату ниеті болған жағдайда ғана жүзеге асырылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**Алдын-ала төлем**

Алдын-ала төлемдер құнсыздануға резервтерді шегере отырып, тарихи құн бойынша көрсетіледі. Алдын-ала төлем ұзақ мерзімді деп жіктеледі, егер оған күтілетін тауарлар немесе қызмет көрсетулер күтілетін мерзім бір жылдан асса немесе алдын-ала төлем бастапқы тану кезінде ұзақ мерзімді ретінде есепке алынатын активке жатса. Актив сатып алу үшін алдын ала ақы төлеу сомасы, егер ол осы активті бақылауды алатын болса және онымен байланысты болашақ экономикалық пайдаларды алатын болса, оның баланстық құнына қосылады. Өзге де алдын-ала төлемдер оған байланысты тауарларды немесе қызметтерді алу кезінде пайда мен шығын шотына есептен шығарылады. Егер алдын-ала төлемге қатысты активтер, тауарлар немесе қызметтер алынбайтыны туралы белгі бар болса, алдын-ала төлемнің қаржылық жағдай туралы есептік құны есептен шығарылады және тиісті құнсызданудан шығын бір жыл ішінде пайдада немесе залалда танылады.

Алынған аванстар үшінші тұлғалардан алынған нақты сомаларда көрсетіледі.

Бағалау міндеттемелері

Бағалау міндеттемелері егер өткен оқиғалардан туындайтын Компанияның бұрыннан бар міндеттемесі (заңды немесе практикаға байланысты) болса; Бұл міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайдалардың ауысуы ықтимал және мұндай міндеттеме сомасының сенімді бағасын алуға болады. Егер Компания бағалау міндеттемелерінің бір бөлігін немесе барлығын өтеуді көздейтін болса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтемақы қайтаруды алу күмәнді болып табылған жағдайда ғана жеке актив ретінде танылады. Болжамды міндеттемелерге байланысты шығыстар кез келген өтеуді қоспағанда, кіріс немесе шығыс туралы есепте көрсетіледі.

Егер ақшаның уақытша құнының ықпалы елеулі болса, болжамды міндеттемелер ағымдағы салық салуға дейінгі ставка бойынша дисконтталады, бұл қолданылатын жерде нақты міндеттеме үшін тән тәуекелдерді көрсетеді. Егер дисконттау пайдаланылса, болжалды міндеттеменің уақыт бойынша жоғарылауы қаржыландыруға арналған шығындар ретінде танылады.

Болжалды қайта құрылымдау бойынша міндеттемелер, егер толық құжатталған жоспар қайта құрылымдауға әсер еткен қызметті немесе қызметті, қайта құрылымдауға жататын қызметкерлердің орналасқан жері мен санын анықтаса және тиісті шығыстар мен мерзімдерді егжей-тегжейлі бағалауды ұсынса, Компанияның белгіленген міндеттемесі болған жағдайда ғана танылады. Бұдан басқа, қайта құрылымдауға әсер еткен қызметкерлерге жоспардың негізгі сипаттамалары туралы ақпарат берілді.

Ақшалай қаражат пен оның баламалары

Қаржылық жағдай туралы есепте ақша қаражаттары мен олардың баламалары банктердегі қолма-қол ақшаны, ақшалай қаражаттарды және қысқа мерзімді депозиттерді бастапқы өтеу мерзімі 3 ай немесе одан да аз қамтиды.

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп беру мақсаттары үшін ақша қаражаты мен олардың баламалары жоғарыда анықталған ақшалай және қысқа мерзімді депозиттерден тұрады, олар банктің овердрафттарын шегере отырып, олар Қоғамның ақша қаражаттарын басқару жөніндегі қызметтің ажырамас бөлігі болып табылады.

Жалгерлік

Мәміле жалдау болып табылатындығын немесе жалға алу белгілерінің бар-жоғын анықтау келісімшарттың күшіне ену күніндегі мәміленің мазмұнын талдауға негізделеді. Бұл талдау шарттың белгілі бір активті немесе активтерді пайдалануына байланысты болуын анықтауды талап етеді және егер келісімшартта нақты көрсетілмесе де, бір тараптан екінші тараптан мәміле нәтижесінде актив немесе активтерді пайдалану құқығы оған байланысты болады.

Компания жалға беруші ретінде

Компанияның активке иелік етудің барлық тәуекелдері мен пайдаларын негізінен иемденетін жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Операциялық жалдауды жасау кезінде туындаған бастапқы тікелей шығындар жалданған активтің қаржылық жағдай туралы есептік құнына қосылады және жалдау ақысы негізінде бірдей негізде жалдау мерзімі ішінде танылады. Шартты жалдау ақысы, ол алынған кезеңде кірісте танылады.

Қызметкерлерге сыйақылар

Қызметкерлерге берілетін қысқа мерзімді сыйақылар бойынша міндеттеме сомасын анықтау кезінде дисконттау қолданылмайды және тиісті шығыстар қызметтерді қызметкерлерге көрсетілетіндіктен танылады. Қысқа мерзімді ақшалай сыйлықақылар немесе пайданы бөлісу жоспары бойынша төленуі күтілетін сомаларға қатысты, егер Компания бұрынғы қызметкерлердің қызметтерін ұсынудан туындайтын тиісті соманы төлеу бойынша заңды немесе жүктелген міндеттемеге ие болса және міндеттеме танылса міндеттемелер сенімді түрде өлшенуі мүмкін.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР***Зейнетақымен қамсыздандыру бойынша міндеттемелер***

Компанияда Қазақстан Республикасының мемлекеттік зейнетақы жүйесіне қатысудан басқа, қосымша зейнетақы схемалары жоқ, ол қызметкерден жалақының жалпы сомасының пайыздық үлесі ретінде есептелген ағымдағы жарналарды енгізуді талап етеді. Қазақстан Республикасының заңнамасының талаптарына сәйкес қызметкерлер өздерінің зейнетақы төлемдеріне жауап береді және Компания зейнеткерлікке шыққаннан кейін өз қызметкерлерін төлеуге ағымдағы және болашақ міндеттемелерге ие емес.

Табысты мойындау

Табыс, Компанияның экономикалық пайданы алу мүмкіндігі ықтимал деп бағаланған және егер түсімнің төлем уақытына қарамастан сенімді түрде бағалануы мүмкін болса, танылады. Табыс, келісімшартта көрсетілген төлем жағдайлары мен салықтарды немесе міндеттерді шегерумен, алынатын немесе алынатын сыйақының әділ құны бойынша бағаланады. Компания белгілі бір критерийлерге сәйкес негізгі немесе агенттік әрекет ететінін анықтау үшін табысты қамтамасыз ететін келісімшарттарды талдайды. Компания мұндай келісімшарттарда принципал ретінде әрекет ететіні туралы қорытындыға келді. Табысты тану үшін келесі критерийлерді қарастыру керек:

Қызмет ұсыну

Қызмет көрсетуден түскен табысты тану қызметтердің көрсетілу кезеңінде танылатын табысқа қатысты «дайындық жұмыстарын бағалауға дайындық» әдісі бойынша жүзеге асырылады. Осы әдіс арқылы мәміленің (келісімшарттың) нәтижесі сенімді түрде бағалануы мүмкін болған кезде қызметтер көрсетуден түсетін кіріс (есеп беру күнінде мәміленің аяқталу кезеңін көрсете отырып) танылады.

Пайыздық табыс

амортизациялық құны бойынша бағаланатын барлық қаржы құралдары бойынша, пайыздық кіріс немесе шығыс дәл жеңілдіктер күтілетін қаржы құралының өміріне немесе, қажет болған жағдайда, бір қысқа кезең арқылы қаражатты болашақ төлемдердің немесе түсімдердің бағаланады тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып қаржылық активтің немесе міндеттеменің таза баланстық құны танылады. Пайыздық табыс кіріс туралы есепте қаржыландырудан түскен табыстар құрамына енгізіледі.

Жалгерліктен табыс

Операциялық кірістер жалдау мерзімінде біркелкі әдіспен танылады және операциялық сипатына байланысты пайдалар мен шығындар туралы есепте табысқа қосылады.

Табыс салығы

Табыс салығы бойынша шығыстар ағымдағы табыс салығы кіреді және ол бизнесті біріктіру қатысты болатын дәрежеде немесе меншікті капиталдың немесе басқа толық табыс арқылы тікелей мойындалған баптарға қоспағанда кезеңдегі пайда және шығын бойынша танылады. Кейінге қалдырылған салық қаржылық есептілікте және олардың салық базасына өз тану мақсаттары үшін анықталады активтер мен міндеттемелердің баланстық құны арасындағы уақытша айырмашылықтар бойынша танылады. Компания басшылығы шоты табыстарын есептей отырып, қаражатынан, салдарынан білім саласындағы қызметіне қатысты қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес, салық базасын айқындау, бюджеттік корпоративтік табыс салығын төлеуге жататын сомасы 100 пайызға төмендейді, бұл шын мәнінде кейінге қалдырылған салықты танымаса, салымдар бойынша өтеусіз алынған мүлік және пайыздық жылдық жиынтық табыстың кем дегенде 90 пайызды құрайды.

Ағымдағы табыс салығы есепті күнге қолданылатын салық ставкаларының негізінде есептелетін салық салынатын пайдаға немесе салықтық залалға қатысты төленуге немесе төлеуге жататын салық сомасын қамтиды.

Ағымдағы пайдаға салынатын салықтың мөлшерін анықтау кезінде Компания салықтық емес позициялардың ықпалын және салықты мерзімінен бұрын өтеу үшін айыппұлдар мен айыппұлдарды қосымша төлеу мүмкіндігін ескереді. бірқатар факторларға, сондай-ақ қазақстандық салық заңнамасын түсіндіру, оның бағалау нәтижелері бойынша, Компания басшылығы міндеттемесі салық органдары бюджеттен төлемдер толықтығын тексеру құқығы толық көрініс тапқан, ол үшін салық кезеңі үшін салық төлеу деп санайды. Бұл баға бағалау бағалауларына және жорамалдарға негізделеді және болашақ оқиғалардың ықпалы туралы бірқатар кәсіби пайымдаулар қалыптастыруға мүмкіндік береді. Уақыт өте келе, Компания Компанияның қолданыстағы салық міндеттемелерінің барабарлығы туралы өз шешімдерін өзгертуін талап етуі мүмкін жаңа ақпаратты ала алады. Салық міндеттемелері сомасындағы мұндай өзгерістер осы пайымдаулар өзгерген кезеңдегі салық сомасына әсер етеді.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**Шартты активтер мен міндеттемелер**

Шартты активтер қаржы есептілігінде танылмайды. Табыстарды сату іс жүзінде мүмкін болса, онда тиісті актив шартты емес және оның танылуы орынды.

Шартты міндеттемелер қаржы есептілігінде танылмайды. Экономикалық пайдаға байланысты ресурстардың кетуі мүмкін болмаса, олар ашылады.

Байланысты тараптар

Байланысты тараптар - бұл «Тараптар туралы ақпаратты ашу» 24 ХҚЕС-да анықталғандай, екінші тараптың операциялық және қаржылық шешімдеріне елеулі ықпал ету немесе бақылау мүмкіндігі бар тараптар.

4. ЖАҢА СТАНДАРТТАР, МӘЛІМДЕМЕЛЕР МЕН ТҮЗЕТУЛЕР

Компания алғаш рет 2017 жылдың 1 қаңтарында немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты қолданыстағы стандарттарға жаңа стандарттар мен түзетулерді қолданды. Компания шығарылған бірақ күшіне енбеген стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ. Әрбір түзетудің сипаты мен әсері төменде сипатталған:

- ХҚЕС (IAS) 7 түзетулер «Ақпаратты ашу саласындағы бастама»;
- ХҚЕС (IAS) 12 түзетулер «Өткізілмеген залалдар қатынасындағы кейінге қалдырылған салық активтерін мойындау»;
- 2014-2016 жылдар кезеңіндегі ХҚЕС жыл сайынғы жетілдірулері-ХҚЕС (IFRS) 12 түзетулер.

ХҚЕС (IAS) 7 түзетулер «Ақшалай қаражатының қозғалысы туралы есептеме» — «Ақпаратты ашу саласындағы бастама»

Түзетулер ұйымға қаржылық қызметтен туындайтын міндеттемелердің өзгеруі туралы ақпараттарды, оның ішінде ақшалай қаражаттардың қозғалысы мен өзгерістерге байланысты емес өзгерістері туралы ақпаратты (мысалы, бағамдық айырмадан болған кірістер немесе залалдар) ашып көрсетуді талап етеді. Компания осы түзетулерді алғаш рет ағымдағы кезеңде қолданды.

ХҚЕС (IAS) 12 түзетулер «Пайдаға салық» — «Өткізілмеген залалдар қатынасындағы кейінге қалдырылған салық активтерін мойындау»

Түзетулер ұйымның салық заңнамасы салық салынатын пайда көздерін шектейтіні туралы мәселені қарауы тиіс, бұл іске асырылмаған шығындармен байланысты шегерілетін уақытша айырмашылықты қалпына келтіру кезінде ол шегерілуі мүмкіндігін ескеру керектігін түсіндіреді. Бұдан басқа, түзетулер ұйым болашақтағы салық салынатын пайданы қалай анықтауы керек және салық салынатын пайданың белгілі бір активтерді олардың баланстық құнынан асып түсуін көздеуі мүмкін жағдайларды суреттейді.

Компания осы түзетулерді ағымдағы кезеңде алғаш рет қолданды. Дегенмен, оларды қолдану Компанияның қаржылық жағдайына және Компания қызметіне әсерін тигізбеді, өйткені Компанияда уақытша айырмашылықтар немесе осы түзетулердің қолданылу аясына кіретін активтері жоқ.

ХҚЕС жыл сайынғы жетілдірулері, кезең 2014-2016 жж. -ХҚЕС (IFRS) 12 түзетулері «Басқа ұйымдардағы қатысу туралы ақпаратты ашу» — «ХҚЕС (IFRS) 12 ақпараттың ашылуына талаптар қолдануының саласын түсіндіру»

Түзетулер, В10-дан В16-тармақтарда сипатталғандардан басқа, 12 ХҚЕС (IFRS) бойынша ашып көрсетуге қойылатын талаптар ұйымның еншілес ұйымға, бірлескен қызметке немесе қауымдастырылған компанияға (немесе бірлескен қызметте немесе қауымдасқан компаниядағы қатысу үлесінің) сатуға арналған ретінде жіктелген (немесе шығаруға арналған топқа енгізілген). Түзетулер Компанияға қолданылмайды.

Жаңа және қайта қарастырылған ХҚЕС, әлі де күшіне енбеген ХҚЕС

Төменде стандарттар мен түсіндірмелер берілген, бірақ олар Қоғамның қаржылық есептілігін шығару күніне күшіне енген жоқ. Компания осы стандарттарды қолданысқа енгізілген күннен бастап қолдануға ниетті.

- ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар»¹;
- ХҚЕС (IFRS) 15 «Клиенттермен келісімшарттар бойынша түсім» (және ХҚЕС-ке (IFRS) 15 түзетулер)¹;
- МСФО (IFRS) 16 «Жалгерлік»²;
- ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру келісімшарттары»³;
- ХҚЕС-ке (IFRS) 2 түзетулер «Акциялар негізінде төлемдер бойынша операцияларды жіктеу мен бағалау»¹;
- ХҚЕС (IAS) 40 «Инвестициялық жылжымайтын мүліктер объектісін аудару»¹;
- ХҚЕС-ке (IFRS) 10 және ХҚЕС-ке (IAS) 28 түзетулер «Инвестор мен оның қауымдастырылған ұйымы немесе бірлескен қызмет арасындағы операцияларға активтерді сату немесе салым»⁴;

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

- ХҚЕТК (IFRIC) 22 «Шетелдік валютадағы операциялар, және өтеуді алдын алу»¹;
- ХҚЕТК (IFRIC) 23 «Пайдаға салық есептеу ережелері қатысындағы белгісіздік»²;
- ХҚЕС-ке (IFRS) 4 түзетулер «ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар» ХҚЕС-пен (IFRS) 4 «Сақтандыру келісімшарттары»¹ бірге қолдану;
- ХҚЕС-ке (IFRS) 9 түзетулер «Потенциалды жағымсыз өтеммен мерзімінен бұрын өтеу шарттары»²;
- ХҚЕС-ке (IAS) 28 түзетулер «Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындарға ұзақ мерзімді инвестициялар»²;
- ХҚЕС жыл сайынғы жетілдірулер, кезең 2014-2016 жж.¹;
- ХҚЕС жыл сайынғы жетілдірулер, кезең 2015-2017 жж.².

¹ 2018 жылдың 1 қаңтарынан басталатын, мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен, жылдық есептік кезеңдерге қатысты іске асады.

² 2019 жылдың 1 қаңтарынан басталатын, мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен, жылдық есептік кезеңдерге қатысты іске асады.

³ 2021 жылдың 1 қаңтарынан басталатын, мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен, жылдық есептік кезеңдерге қатысты іске асады.

⁴ Күшіне ену күні кешірек анықталатын болады, мерзімінен бұрын қолдану мүмкін.

ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар»

2009 жылғы қарашада шығарылған 9 ҚЕХС қаржылық активтерді (ҚА) жіктеуге және бағалауға қойылатын жаңа талаптарды енгізді, 2010 жылдың қазанында қаржы міндеттемелерін (ҚМ) жіктеу және бағалауға қатысты жаңа талаптарды енгізу, оларды тану. 2013 жылдың қараша айында стандартты хеджирлеуді есепке алудың жаңа талаптары жаңартылды. Стандарттың жаңартылған нұсқасы 2014 жылдың шілдесінде шығарылды. Негізгі өзгерістер: а) қаржы активтерінің құнсыздануына қойылатын талаптар; б) қарапайым борыштық құралдардың белгілі бір түрі үшін «басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын» қаржы активтерінің жаңа санатын қосудан тұратын сыныптау мен бағалауға түзетулер.

ХҚЕС (IFRS) 9 негізгі талаптар:

- **Қаржы активтерін жіктеу және бағалау.** 9 ҚЕХС (IFRS) қолдану аясына кіретін барлық танылған ҚА бастапқы танудан кейін амортизацияланған құны немесе әділ құны бойынша бағалануы тиіс. Атап айтқанда, шарт бойынша көзделген ақшалай қаражаттардың ағындарын алуға бағытталған бизнес-модель шеңберінде өткізілетін борыштық құралдар, негізінен тек негізгі сома мен оның үстіне пайыздар, әдетте амортизацияланған құны бойынша бағаланады. оның мақсаты ақша келісім ағындарын және қаржы активтерін сатудан алу, сондай-ақ негізгі көрнекті бөлігіне тек негізгі өтеу және сыйақы болып табылады ақша ағындарын алуға реттейтін шарттық шарттарына қол бизнес-моделі шеңберінде өткізіледі. Борыштық құралдар борыш сомасы, әдетте, ОССЧПД бойынша мойындайды. Барлық қалған борыштық және үлестік құралдар әділ құн бойынша бағаланады. Сонымен қатар, ҚЕХС-(IFRS) 9-бабына сәйкес ұйымның бір бөлігі ретінде үлестік құралдардың құнының мынадай өзгерістер (саудаға арналмаған және бизнесті біріктірудің бір бөлігі ретінде сатып алушы танылған шартты пікірі емес) ұсынуы, оның ықтимал жоюға құқығынсыз, шешім қабылдай алады пайда немесе шығындарды тек дивидендтерден түсетін табысты тану арқылы басқа толық табыс.
- **Қаржылық міндеттемелерді жіктеу және бағалау.** Өзінің кредиттік тәуекелінің өзгеруімен байланысты пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелердің әділ құнындағы өзгерістер басқа толық табыс арқылы танылуы тиіс, егер мұндай тану есепке алу теңгерімінің туындауына немесе көбеюіне әкелмесе. Қаржылық міндеттемелердің несиелік тәуекелінің өзгеруіне байланысты әділ құндағы өзгерістер кейіннен пайда мен шығын туралы есепте қайта жіктеуге жатпайды. 39 (IAS) ХҚЕС-ына сәйкес пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелген қаржы міндеттемелерінің әділ құнындағы өзгерістер тұтас алғанда пайда мен шығындар туралы есепте танылады.
- **Құнсыздану.** Қаржылық активтердің құнсыздануын анықтау кезінде 9 (IFRS) ХҚЕС (IAS) 39 ҚЕХС-да (IAS) көзделген шығындылық моделінің орнына күтілетін несиелік шығындардың үлгілерін пайдалануды талап етеді. Кредит шығындарын күтетін күтілетін модель болжамды кредиттік шығындар мен өзгерістер әрбір есептік күнде, қаржы активтерін тану күнінен бастап кредиттік тәуекел деңгейін ескеруді талап етеді. Басқаша айтқанда, қазір құнсыздануды тану үшін несиелік тәуекелдің жоғары деңгейін растайтын оқиғаларды күтудің қажеті жоқ.
- **Хеджирлеуді есепке алу.** Хеджирлеуді есепке алу Жаңа ережелер ҚЕХС-белгіленген хеджирлеу қатынастары үш түрін (IAS) 39 ХҚЕС (IFRS) 9) сақтап түрлі операцияларға хеджирлеу есебін қолдану мүмкіндігін қатысты неғұрлым жеңіл ережелерді қамтиды, сондай-ақ хеджирлеу құралдары қарастырылуы мүмкін қаржы құралдарының тізбесін кеңейтті хеджирлеуді есепке алуды қолданылуы мүмкін қаржылық емес баптарды, тәуекелі компоненттерін түрлерінің тізімі. Сонымен қатар, тиімділігі үшін тест

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

тұжырымдамасы экономикалық қарым-қатынас бар қағидасы бойынша ауыстырылды. Хеджирлеуді есепке алудың тиімділігін ретроспективті бағалау қажет емес. Тәуекелдерді басқару туралы ақпаратты ашуға қойылатын талаптар едәуір кеңейе түсті.

ХҚЕС (IFRS) 15 «Сатып алушылармен келісімшарттар бойынша түсім»

2014 жылдың мамыр айында Клиенттермен жасалған келісімшарттар бойынша түсімді танудың бірыңғай комплексті үлгісін белгілейтін ҚЕХС 15 жарияланды. Күшіне енгеннен кейін ХҚЕС (IFRS) 15 кірістерді танудың қазіргі заманғы стандарттарының, соның ішінде 18 Табыс (IAS), 11 Құрылыс келісімшарттары және онымен байланысты түсіндірмелер (IAS) ХҚЕС ауыстырады.

ХҚЕС (IFRS) 15-ның негізгі қағидаттары: ұйым уәде етілген тауарлар немесе қызметтер клиенттерге тауарларды немесе қызмет көрсетулерді айырбастауға қарағанда, сыйақыға сәйкес келетін мөлшерде сыйақы ретінде тануы тиіс. Атап айтқанда, стандарт табысты танудың бес сатылы моделін енгізеді:

- 1 саты: Сатып алушымен келісімшартты (келісімшарттар) анықтау.
- 2 саты: Келісімшарт бойынша міндеттемелерді анықтау.
- 3 саты: Шарт құнын анықтау.
- 4 саты: Келісімшарт бойынша орындалуға міндеттемелер арасында құнды бөлу.
- 5 саты: Келісімшарт бойынша орындау бойынша міндеттемелерді орындаған кезде ұйым түсімін тану.

15 (IFRS) ХҚЕС-ына сәйкес ұйым түсімді немесе орындаушының міндеттемесі орындалған кезде таниды. орындаушы міндеті болып табылатын тауарларды немесе қызметтерді бақылау сатып алушыға өтеді. Стандартта шарттардың әртүрлі түрлерін есепке алудың егжей-тегжейлі талаптары бар. Бұған қоса, ХҚЕС (IFRS) 15 қосымша ақпаратты ашып көрсетуді талап етеді.

2016 жылғы сәуірде ҚЕХС (IFRS) 15-ХҚЕС-қа өзгерістер енгізуді орындау үшін міндеттерді, негізгі-агенттік қарым-қатынастарды талдауды және лицензиялау жөніндегі нұсқауды қолдануды белгіледі.

ХҚЕС (IFRS) 16 «Жалгерлік»

ҚЕХС (IFRS) 16 жалға беруші мен жалға алушы ретінде жалдау және бухгалтерлік келісімдерді анықтау үшін бірыңғай модельді енгізеді. Күшіне енгеннен кейін жаңа стандарт «Жалдау» IAS 17 және барлық түсіндірмелерді ауыстырады. 16 (IFRS) ХҚЕС сатып алушы сәйкестендірілген активті бақылайды ма, жоқ па, жалға алу келісімдері мен қызмет көрсету туралы келісімдерді бөліп көрсетеді. Жалға алушы үшін операциялық жалдау (баланстан тыс есеп) және қаржылық жалдау (бухгалтерлік есепті есепке алу) арасында ешқандай айырмашылық болмайды, оның орнына актив пайдалану құқығында және барлық жалдау шарттары бойынша қысқа мерзімді жалға беру және арзан құны бар активтерді жалдауды қоспағанда, барлық келісімдер бойынша баланста тиісті жауапкершілікте модель пайдаланылады.

Актив пайдалану құқығының нысанында бастапқыда өзіндік құны бойынша танылады және бастапқы танудан кейін жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалау үшін түзетілген жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып, тарихи құн бойынша (бірнеше қоспағанда) көрсетіледі.

Жалдау міндеттемесі бастапқыда қалған жалдау төлемдерінің дисконтталған құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін, міндеттемелерді жалдау міндеттеме және жалдау төлемдер бойынша сыйақы есептеле, сондай-ақ, басқа да заттарды арасында, жалдау модификациялау әсері болып табылады. ҚЕХС 16 сәйкес жалға төлемдер негізгі борышты өтеу бөлінеді болады, ал Сонымен қатар, ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жіктеу, сондай-ақ, ХҚЕС (IAS) 17 сәйкес операциялық жалдау шарттары бойынша төлемдер ретінде, операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы ретінде жіктеледі өзгереді тиісінше, қаржыландыру түскен ақша қаражаттарының қозғалысы және операциялық қызмет ретінде ұсынылатын болады.

Жалға алушының есепке алуынан айырмашылығы, 16 ХҚЕС (IFRS) сәйкес жалға берушінің есебі 17 ХҚЕС-қа (IAS) қарағанда іс жүзінде өзгерген жоқ және жалдау шарттарын операциялық немесе қаржылық жалгерлікке бөлуді талап етеді.

Басқаларының арасындағы ХҚЕС (IFRS) 16 сәйкес ашып көрсету талаптары айтарлықтай кеңейді.

ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру келісімшарттары»

Жаңа стандарт сақтандыру келісімшарттары бойынша ақпаратты тану, бағалау, ұсыну және жариялау қағидаттарын белгілейді және «Сақтандыру келісімшарттары» ХҚЕС-ының 4-тармағын ауыстырады:

- 17 ҚЕХС (IFRS) тікелей қатысу шарттары бар сақтандыру келісімшарттары үшін өзгеретін өтемақы әдісі ретінде өзгертілген және анықталған жалпы үлгі болып табылады. Егер белгілі бір критерийлер орындалса, жалпы үлгілік сыйақыны бөлу әдісін қолдана отырып, қалған қамту үшін жауапкершілікті бағалау арқылы оңайлатылады.
- Жалпы модель болашақ ақшалай қаражаттардың қозғалысы туралы соманы, уақытты және белгісіздікті бағалау үшін ағымдағы жорамалдарды пайдаланады және осындай белгісіздіктің құнын бағалайды. Бұл модель

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді және сақтандырушылардың опциондары мен кепілдіктерінің әсерін ескереді.

- Сақтандыру полисін сатудан түскен пайда жеке кейінге қалдырылған міндеттеме ретінде көрінеді және сақтандыру келісімшарттарының топтарына біріктіріледі; болашақ қамтуға қатысты жорамалдардың өзгеруіне байланысты түзетулерді ескере отырып, сақтандыру төлемін ұсыну кезеңінде пайда немесе шығын бойынша жүйелі түрде танылады.
- Қолдану саласын ескере отырып, белгілі бір талаптарды қанағаттандыратын белгілі бір бекітілген комиссиялық келісімшарттар 17 ҚЕХС (IFRS) қолданудың орнына, тұтынушылармен жасалған келісімшарттар бойынша 15 ҚЕХС (IFRS) сәйкес есептелуі мүмкін.

Стандарт 2021 жылғы 1 қаңтарда немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді, 17 ХҚЕС-ын (IFRS) бастапқы қолдану күнінде 9 (IFRS) ХҚЕС және 15 (IFRS) ХҚЕС-ны қолданатын ұйымдарға мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Ұйымдар 17 IFRS қолданбаны ретроспективті қолдануы керек, әйтпесе модификацияланған ретроспективті тәсіл немесе әділ құнды есепке алу қолданылуы тиіс.

Басшылық Компанияның сақтандыру келісімшарттары болмағандықтан, стандарттың қолданылуы қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер ететінін күтпейді.

ХҚЕС (IFRS) 2 Түзетулер «Акциялар негізінде төлемдер бойынша операцияларды жіктеу және бағалау»

Түзетулер келесі аспектілерді түсіндіреді:

1. Акцияларға негізделген төлемдердің әділ құнын ақшалай есеп айырысу әдісімен бағалау кезінде құқықтарды беру шарттарының және құқықтардың ешқайсысы өтпейтін шарттар акцияларға негізделген төлемдерді үлестік құралдармен есепке алу кезінде есепке алынады.
2. Егер салық заңнамасына сәйкес ұйым белгілі бір сандық үлесті сақтауға міндетті болса, онда қызметкердің салық міндеттемесінің ақшалай сметасына тең болады, ол салық органдарына аударылады (яғни, үлестік құралдарға негізделген төлем туралы келісімде «таза есеп айырысу жағдайы» бар, мұндай шарт толық көлемде үлестік құралдармен үлестік құралдарға негізделген төлемдер ретінде жіктелуі тиіс, егер ол нетто-негізде есептесу шарты болмаса).
3. Акцияларға негізделген төлем операциясының нәтижесінде операция операцияны есеп айырысу ретінде есепке алуды тоқтатқаннан кейін және әділетті мәміле ретінде жіктеле бастаған кезде мынадай өзгерістер ескерілуі тиіс:
  - алдыңғы міндеттемені мойындау тоқтатылады;
  - үлестік құралдарды есептеуді қамтитын үлестік құралдарға негізделген төлем операциясы қызметтердің мөлшері өзгерген күннен бастап ұсынылған үлестік құралдардың әділ құны бойынша танылады;
  - өзгеріс күніндегі міндеттеменің баланстық құны мен капиталдағы танылған соманың арасындағы айырмашылық дереу пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Түзетулер 2018 жылдың 1 қаңтарынан немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді, ертерек қолданысқа рұқсат етіледі. Өтпелі кезеңге арналған арнайы ережелер бар.

Қоғам басшылығы болашақта түзетулерді қолдану қаржылық есептілікке елеулі әсер ететінін күтуге болмайды, себебі Қоғамда ақшалай есеп айырысу бойынша акцияларға негізделген төлемдер бойынша мәмілелерді, сондай-ақ төлемдер бойынша төлемдер жүргізуге байланысты табыс салығын ұстап қалу бойынша міндеттемелерді акциялар жоқ.

ХҚЕС (IAS) 40 түзетулер «Инвестициялық жылжымайтын мүлік аудармалары»

Түзетулер инвестициялық жылжымайтын мүліктің санатқа немесе санаттарға жылжымайтын мүлік беру үшін мүлікті пайдалану өзгерту сипаттағы объективті дәлел болуы тиіс инвестициялық жылжымайтын мүлік анықтамасына орындауға немесе бұдан былай қанағаттандырылған керек пе талдау, жүзеге асыру үшін талап қандай екенін түсіндіреді. Түзетулер, стандарттағы мысалдардан өзгеше жағдайлар, пайдалану сипатының өзгеруінің дәлелі болуы мүмкін екенін атап көрсетеді. Сонымен қатар, пайдалану табиғаты өзгеріп (яғни, пайдалану сипатын өзгерту дайын объектілер ғана шектелмейді) жылжымайтын мүлік құрылысы үшін сондай-ақ мүмкін.

Түзетулер 2018 жылдың 1 қаңтарынан немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді, мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Ұйымдар түзетулерді ретроспективті түрде қолдануы мүмкін (егер бұл кейінгі ақпаратты пайдаланбаса мүмкін болса) немесе перспективалы түрде. Арнайы өтпелі ережелер қолданылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28 түзетулер «Инвестор мен қауымдасытырлған ұйым немесе бірлескен кәсіпкерлік арасындағы шарттардағы активтердің сатылымы немесе жарналар»**

ҚЕХС-(IFRS) 10 және ҚЕХС (IAS) 28 түзетулер инвестор мен оның қауымдасқан немесе бірлескен кәсіпорын арасында активтерді сату немесе жарна болған жағдайда қолданылады. Атап айтқанда, түзету үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі қауымдасқан немесе бірлескен кәсіпорынға бар мәміле бизнес болып табылмайтын еншілес ұйымды басқару құзыретінен айрылғанда, келетін пайда немесе шығындар тек басқа байланысты емес пропорцияда бас компанияның пайдада немесе залалда танылады деп түсіндіреді қауымдасқан ұйым немесе бірлескен кәсіпорындағы инвесторлар. Осылайша, бұрынғы еншілес компаниядағы (қауымдастырылған компанияға немесе бірлескен қызметке инвестициялар ретінде жіктелетін және үлестік қатысу әдісіне сәйкес есепке алынатын) қалған пайыздардың әділ құнына дейін қайта бағалаудан болған пайдалар немесе шығындар бұрынғы бас компаниямен жаңа қауымдасқан ұйымдардағы немесе бірлескен кәсіпорындардағы байланысты емес инвесторлар үлесіне ғана танылады. Күшіне ену күні ҚЕХС бойынша анықталуы тиіс, бірақ мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі.

ХҚЕТК (IFRIC) 22 «Шетел валютасындағы операциялар, және өтеудің алдын ала төлемі»

ХҚЕТК осы активтердің, шығындардың немесе кірістердің өтелуі шетелдік валютада алдын-ала төленген немесе алынатын және ақшалай емес активті тануға алып келген кезде активті, шығысты немесе кірісті бастапқы тану кезінде қолданылатын айырбастау бағамын анықтау мақсатын жүзеге асыру күнін анықтайды (яғни алдын ала төленген табыс бойынша қайтарылмайтын алдын ала төлем немесе міндеттеме). Түсіндірме мәміленің жасалған күні төлемнің немесе аванстық төлемді алудың нәтижесінде ақшалай емес актив немесе міндеттемені тану күні болып табылатынын түсіндіреді. Егер ұйым бірнеше алдын-ала төлем жасаса немесе қабылдайтын болса, мәміленің жасалған күні әрбір төлем үшін немесе аванстық төлемді алу үшін жеке анықталады. ХҚЕТК 2018 жылдың 1 қаңтарынан немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты қолданылады, ертерек қолданысқа рұқсат етіледі. Ұйымдар ХҚЕТК-ны ретроспективті түрде немесе проспективті түрде қолдана алады. Ұзақ мерзімді пайдалану үшін өтпелі кезеңге арнайы талаптар қолданылады. Басшылық бұл ХҚЕТК (IFRIC) қолдану қаржылық есептілікке елеулі әсер ететінін күтуге болмайды, себебі ол ХҚЕТК 22-ге ұқсас ұқсас есепті қолданады.]

ХҚЕТК (IFRIC) 23 «Пайдаға салық есептеу ережесі қатысындағы белгісіздік»

ХҚЕТК(IFRIC) 23 салықтық түсіндірулердің белгісіздігі болған кезде табыс салығын есепке алу әдісін түсіндіреді. Түсіндіру ұйымнан талап етеді:

- әрбір анықталмаған салықтық режимді жеке-жеке немесе бір немесе бірнеше өзгеше салықтық түсіндірмелермен бірге қарастыруға болатынын анықтау; және
- салық органы табыс салығы бойынша декларацияны дайындау кезінде пайдаланатын немесе пайдаланатын жоспарсыз салықтық режиммен келісетіндігінің жоғары ықтималдығы бар ма:
  - егер жоғары ықтималдық бар болса, ұйым осы салықтық түсіндірулерге сәйкес табыс салығын есепке алады;
  - егер жоғары ықтималдық болса, ұйым табыс салығын есепке алу кезінде белгісіздіктің әсерін көрсетуі тиіс.

ХҚЕТК(IFRIC)2019 жылдың 1 қаңтарында немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты қолданылады, ертерек қолданысқа рұқсат етіледі. Ұйымдар ХҚЕТК -ді ретроспективті түрде (егер мүмкін болса, соңғы ақпарат пайдаланбаса) немесе салыстырмалы ақпаратты қайта есептемей, модификацияланған ретроспективті әдісті қолдана алады.

Басшылық бұл ХҚЕТК қолдану Топтың қаржылық есептілігіне елеулі әсер ететінін күтуге болмайды, себебі ол ХҚЕТК(IFRIC) 23-ге ұқсас ұқсас есепті қолданады.

ХҚЕС(IFRS) түзетулер 10 «ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар» ХҚЕС (IFRS) 4 «Сақтандыру келісімшарттары» бірге қолдану»

Өзгерістер, ең алдымен, сақтандыру қызметімен байланысты ұйымдарға 39 (IAS) ХҚЕС-тан 9 ҚЕХС-қа (IFRS) 2021 жылғы 1 қаңтардан басталмағанға дейін немесе жаңа сақтандыру стандартын қолдану күніне дейін 2021 жыл 1 қаңтардан ерте келгенге дейін қалдыруға рұқсат береді. Ұйым қызметінің ең алдымен сақтандыруға қатысты екендігін бағалау 2016 жылғы 1 сәуірден кейінгі жылдық есеп беру күніндегі есептілік ұйымының деңгейінде жүргізілуі тиіс.

Одан кейін, бағалау, ұйымның белгілі бір критерийлерге сәйкес келетін іс-әрекеттерінде елеулі өзгерістер болған жағдайда ғана қайта қаралуы тиіс. Ұйым 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін 9 ХҚЕС (IFRS) қолданудан уақытша босату туралы түзетулерді қолдануы тиіс.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

Бұдан басқа, түзетулер ҚЕХС-ты (IFRS) 9 қолдану үшін сақтандыру келісімшарттары бар барлық ұйымдарға 9 ҚЕХС (IFRS) толық көлемде қолдануға мүмкіндік береді, бірақ ХҚЕС (IFRS) сәйкес басқа жиынтық табыста пайда немесе залалдан есепке алудағы айырмашылықты қайта жіктейді.) 39 ұйыммен таңдалған белгілі бір қаржы активтері үшін 39 ХҚЕС (IAS)-мен салыстырғанда. Мұндай тәсіл «салу әдісі» деп аталады және ол осы тәсіл қолданылатын активтерді анықтауға және белгілі бір активтерге осы тәсілді тоқтатуға қатысты нақты талаптарды ескере отырып, жекелеген активтерге қолданылуы мүмкін. Ұйым осы 9-ҚЕХС (IFRS) алғаш қолданған кезде оны айқындайтын қаржы активтеріне қолдануға рұқсат беретін түзетулерді қолдануы тиіс.

Басшылық бұл түзетулерді қолдану Компанияның қаржы есептілігіне елеулі ықпал ететінін күтуде, өйткені ол 4 ҚЕХС (IFRS) қолданылатын сақтандыру келісімшарттары жоқ.

Түзетулер ХҚЕС (IFRS) 9 «Потенциалды жағымсыз өтеумен мерзімінен бұрын өтеу туралы шарттар»

Түзетулер «ақылға қонымды қосымша өтемақы» терминін пайдаланудың қалаусыз салдарын жояды. Түзетулер мерзімінен бұрын өтеу мүмкіндігін қарастыратын қаржы активін қарастырады, нәтижесінде келісімшартты мерзімінен бұрын тоқтатқан тарап келісімшартты мерзімінен бұрын тоқтату үшін қайтарымды алады, белгілі бір жағдайларда, актив ретінде қаралуы мүмкін, келісімшарт бойынша көзделген ақша қаражатының қозғалысы тек қана негізгі сомаға төлемдер, қарыздың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне қарыздар мен пайыздар болып табылады.

Бұдан басқа, ХҚЕСК міндеттемелерді тануды тоқтатуға алып келмейтін жағдайларды өзгерту немесе қаржылық міндеттемелерді ауыстыруды есепке алу туралы мәселені қарады және «Қорытындылар үшін негіз» бөліміне осы мәселе бойынша екі абзац енгізілді. Осы мәтінде ХҚЕСК осындай жағдайларда есеп беру қаржы активі өзгерген кездегідей болатын деп қорытындылады. Егер жиынтық баланстық күн өзгерсе, бұл кірістер мен шығыстар туралы есепте табыстың дереу танылуына әкеледі.

Түзетулер, 2019 жылдың 1 қаңтарынан немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін ретроспективті түрде қолданылады, мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Өзгертулерді бастапқы қолдану күніне байланысты, 9 ХҚЕС (IFRS) бастапқы қолдану күнімен салыстырғанда арнайы өтпелі ережелер қолданылады.

ХҚЕС (IAS) 28 түзетулер «Қауымдастырылған ұйымдарға және бірлескен кәсіпкерліктерге ұзақ мерзімді қаржы бөлу»

Ол құнсыздануға талаптарды қоса алғанда, ХҚЕС (IFRS) 9, осы ұйымдардың таза инвестициялық бөлігі болып табылады қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындардағы ұзақ мерзімді инвестициялар үшін қолданылады деп түсіндіреді. Сонымен қатар, ұзақ мерзімді инвестицияларға ҚЕХС-(IFRS) 9 қолдану, ұйымдастыру ескере ХҚЕС (IAS) бойынша талап ұзақ мерзімді инвестициялардың баланстық құнын түзету қабылдауға емес, 28 (мысалы, инвестициялық нысанның түзету нәтижесінде ұзақ мерзімді инвестициялардың баланстық құнын түзету, немесе құнсыздануға тестілеу 28 ХҚЕС-қа сәйкес).

Түзетулер 2019 жылдың 1 қаңтарында немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді, мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Өзгертулерді бастапқы қолдану күніне байланысты, 9 ХҚЕС (IFRS) бастапқы қолдану күнімен салыстырғанда арнайы өтпелі ережелер қолданылады.

Басшылық бұл түзетулерді қолдану Қоғамның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер ететінін күтуге келмейді, себебі Қоғамның үлестік қатысу әдісі қолданылатын капиталға қатысудан басқа Қоғамның ұзақ мерзімді қауымдасқан компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға ұзақ мерзімді инвестициялары жоқ.

ХҚЕС жыл сайынғы жетілдірулер, 2014-2016 жылдар кезеңі

Жылдық жақсарту туралы құжатта ХҚЕС (IFRS) 1 және 28 (IAS) ХҚЕС-ына әлі күшіне енген түзетулер енгізілген. Құжат сондай-ақ ағымдағы жылы күшіне енген 12 ХҚЕС (IFRS) түзетулерді қамтиды - «Қаржылық есептілікке әсер ететін стандарттар» бөліміндегі өзгерістердің егжей-тегжейлі сипаттамасын қараңыз.

ХҚЕС-ке (IAS) 28 түзетулер венчурлық капиталға инвестициялар және мамандандырылған ұйымдардағы мамандандырылған ұйымдар қауымдасқан ұйымдарға немесе бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды қауымдастырылған компанияға немесе бірлескен кәсіпорынға жеке инвестициялар үшін есепке алуды шешуі мүмкін екенін түсіндіреді және Бұл таңдау тиісті инвестицияны бастапқы тану кезінде жасалуы тиіс. Бұдан басқа, өздігінен инвестициялық ұйым болып табылмайтын, бірақ қауымдасқан ұйымдарға немесе бірлескен кәсіпорынға қатысу үлесін иеленетін ұйым үшін үлестік қатысу әдісін қолдану кезінде таңдау қауымдасқан ұйым немесе бірлескен кәсіпорын қолданатын әділ құнды бағалауды сақтайды, ұйымдардың, еншілес ұйымдардағы өз мүдделеріне, сондай-ақ әрбір қауымдасқан серіктестік үшін немесе бар бірлескен кәсіпорындар институционалдық инвесторлар болып табылады. Түзетулер ретроспективті түрде қолданылады, мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі.

1 ҚЕХС (IAS) және 28 (IAS) ХҚЕС-қа түзетулер 2018 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты қолданылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

Қоғам басшылығы болашақта түзетулерді қолдану қаржы есептілігіне елеулі әсер ететінін күтуде емес, өйткені Қоғам алғаш рет ХҚЕС қолданбаған және венчурлық инвестицияларға маманданған ұйым емес. Бұдан басқа, Қоғамның инвестициялық ұйымдар болып табылатын қауымдасқан компанияларға немесе бірлескен кәсіпорындарға инвестициялары жоқ.

ХҚЕС жыл сайынғы жетілдірулер, 2015-2017 жылдар кезеңі

«2015-2017 жылдардағы ХҚЕС-дағы жыл сайынғы жетілдіру» құжатында бірнеше стандарттар өзгертілген.

3 ХҚЕС (IFRS) 3-ке түзетулер бірлескен операция болып табылатын бизнесті бақылауға ие болған кезде, ұйым осы бизнестегі бұрынғы үлесті қайта бағалайды. 11 ХҚЕС (IFRS) түзетулер бірлескен операция болып табылатын бизнеске бірлескен бақылауды алу кезінде ұйым осы бизнестегі қолданыстағы акцияларды бағаламайды.

12 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер дивидендтерді төлеудің барлық салықтық салдарының (яғни пайданы бөлу) салықтың пайда болуына қарамастан, пайда мен залал туралы есепте көрсетілуі тиіс екендігін түсіндіреді.

23 ХҚЕС (IAS) түзетулерге сәйкес, егер белгілі бір талаптарға сай келетін активке үміткер ретінде танылған несие немесе қарыз активтің өз мақсатына немесе сатуға пайдалануға дайын болған күні өтелмеген болса, капиталдандыру мөлшерлемесін есептеу мақсаттары үшін осындай қарыз немесе қарыз қаражаты жалпы мақсаттар үшін алынған қарыз қаражатының бір бөлігі болып табылады.

Барлық түзетулер 2019 жылдың 1 қаңтарында немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Қоғам басшылығы болашақта түзетулерді қолдану қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етпейді деп күтпейді.

5. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР МЕН БАҒАЛАУЛАР

Қаржылық есептілікті дайындау басшылықтың кірістердің, шығындардың, активтер мен міндеттемелердің есептік сомасына және есепті күнге шартты активтер мен міндеттемелерге қатысты ашып көрсетулерге ықпал ететін пайымдаулар, бағалар мен жорамалдарды талап етеді. Алайда, болжамдар мен бағалаудың белгісіздігі болашақ активтердің немесе міндеттемелердің баланстық құнын айтарлықтай түзетулерді талап етуі мүмкін.

Келесі қаржы жылындағы активтер мен міндеттемелердің қаржылық жағдай туралы есептік құнын елеулі түзетулер тудыратын елеулі тәуекелге ұшырайтын болашақ оқиғалар мен басқа да белгісіздік көздеріне қатысты негізгі болжамдар төменде келтірілген.

Бағалау мағыналары мен жорамалдар

Келесі қаржы жылындағы активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына елеулі түзетулер енгізе алатын келесі және басқа да негізгі бағалау көздерінің келесі көздері келесі есепті күнге төменде қарастырылады. Компанияның жорамалдары мен бағалаулары қаржылық есептілік дайындалған кездегі негізгі деректерге негізделген. Дегенмен, нарықтың өзгеруі немесе Компания бақылауынан тыс мән-жайларға байланысты болашаққа қатысты ағымдағы жағдайлар мен болжамдар өзгеруі мүмкін. Мұндай өзгерістер жорамалдарда пайда болғандай көрінеді.

Операциялық жалгерлік бойынша шарттық міндеттемелер - Компания жалға беруші ретінде

Компания коммерциялық жылжымайтын мүлікті жалдау туралы келісім жасады. Келісім шарттарының талдауы негізінде (мысалы, жалдау мерзімі коммерциялық жылжымайтын мүліктің экономикалық өмірінің негізгі бөлігін көрсете алмайтындай) және тиісті активтің әділ құнына сәйкес, Компания активке иелік ететін барлық маңызды тәуекелдер мен пайдаларды сақтап қалуды анықтады меншік және, тиісінше, осы келісімшарттарға қолданылатын операциялық жалдау үшін анықталған есепке алу шарасы қолданылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Егер активтің немесе ақша қаражатын қозғалысқа келтіретін бірліктің қаржылық жағдай туралы есептік құны сатуға жұмсалған шығын шегерілген әділ құннан және пайдалану құндылығынан жоғары болса, оның өтелетін сомасынан асып кетсе, құнсыздану орын алады. Сатуға жұмсалған шығындарды шегергендегі әділ құнды есептеу ұқсас активтерге қатысты заңдық тұрғыдан міндетті мәмілелер туралы ақпаратқа немесе активтің шығарылуына байланысты туындаған қосымша шығындарды шегере отырып, бақыланытын нарықтық бағаларға негізделген. Пайдаланудан түскен құнды есептеу дисконтталған ақша ағындарының моделіне негізделген. Ақшалай қаражат ағыны келесі бес жыл ішінде бюджеттен алынып отырады және Компания бұрынғыдай міндеттемелерді орындамаған немесе маңызды құнсыздану үшін аудиттелетін генерацияланатын бірліктің активтерінің нәтижелерін жақсартатын елеулі болашақ инвестицияларды қайта құрылымдау қызметін қамтымайды. Өтелетін сома ақшалай қаражаттардың дисконтталған қозғалысы моделіндегі дисконттау ставкасына, сондай-ақ ақшалай қаражаттардың күтілетін ағындары мен экстраполяция мақсатында пайдаланылатын өсу қарқындарына аса сезімтал. Компания есептік күнге құнсыздану белгілері жоқ деп санайды.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

7. ӨТКІЗІЛГЕН ТАУАРЛАР МЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Жалақы және онымен байланысты салықтар	(2 116 794)	(1 512 996)
Амортизация	(141 479)	(162 085)
Коммуналдық шығындар	(88 086)	(77 484)
Тауарлар мен материалдар	(50 337)	(80 521)
Жөндеу мен қызмет көрсету	(29 695)	(24 832)
Жарнама	(22 743)	(1 558)
Іссапарлық шығындар	(19 671)	(10 390)
Конференция ұйымдастыру	(18 451)	(20 028)
Байланыс қызметі	(4 398)	(7 028)
Өзге шығындар	(2 514)	(6 153)
	(2 494 168)	(1 903 075)

Жалақы мен аударымдарға еңбек ақы төлеуге байланысты барлық салықтар, сондай-ақ еңбек шартында жұмыс істейтіндер мен еңбек шартында оқытушыларға және еңбекақы төлеудің басқа санаттарына ақы төленеді. Басқа шығыстар, негізінен AACSB (Advancing Quality Management Education Worldwide), EFMD (The European Foundation for Management Development), сондай-ақ студенттерге арналған кәсіптік үшінші тарап қызметтері (кәсіби медициналық сараптама және т.б.) сияқты қауымдастықтарға мүшелік жарналардан тұрады.

8. ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫНДАР

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Жалақы және онымен байланысты салықтар	(924 461)	(954 725)
Салықтар	(97 657)	(74 404)
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	(78 921)	(93 311)
Материалдар	(38 055)	(95 199)
Амортизация	(27 276)	(24 894)
Іссапарлық және өкілдіктік шығындар	(13 129)	(29 043)
Консалтингтік және аудиторлық қызметте	(12 724)	(16 632)
Байланыс қызметі	(10 218)	(5 821)
Күмәнді қарыздар бойынша резерв	(9 050)	9 750
Банк қызметтері	(3 012)	(5 100)
Сақтандыру	(1 829)	(4 315)
Қорлар бойынша резервті қалпына келтіру/(есептеу)	(100)	(10 661)
Өзге шығындар	(17 579)	(23 487)
	(1 234 011)	(1 327 842)

9. ӨТКІЗІМ БОЙЫНША ШЫҒЫНДАР

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Әлеуметтік шараларды ұйымдастыру	(58 313)	(28 003)
Жалақы және онымен байланысты салықтар	(56 673)	(140 194)
Жарнама шығындары	(33 520)	(24 223)
Студенттер қабылдау	(20 505)	(17 476)
Көліктік және іссапарлық шығындар	(16 244)	(12 611)
Амортизация	(7 202)	(1 532)
Материалдар	(1 452)	(10 926)
Жалгерлік	(240)	(1 135)
Салықтар	-	(1 450)
Өзге шығындар	(510)	(750)
	(194 659)	(238 300)

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

10. ӨЗГЕ ТАБЫСТАР / (ШЫҒЫНДАР)

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Алынған гранттар	50 989	73 442
Операциялық жалгерліктен табыстар	48 736	44 554
Студенттерден өзге түсімдер	33 901	29 549
Бағамдық айырмалардан табыстар	22 962	341 465
Активтер шығарылуынан табыс	2 922	275
Қайтарымсыз алынған активтерден табыстар	53	559
Валюта айырбасы кезіндегі табыстар	-	154
Өзге табыстар	8 219	9 132
Табыстар жиыны	167 782	499 129
Мақсатты бағдарлама бойынша шығындар	(81 538)	(64 675)
Бағамдық айырмалардан шығындар	(21 856)	(286 772)
Активтер шығарылуынан шығындар	(568)	(433)
Валюта айырбасы кезіндегі шығындар	-	(15 536)
Өзге шығындар	(17 930)	(7 462)
Шығындар жиыны	(121 892)	(374 878)
Нетто жиыны	45 890	124 251

Басқа кірістер / (шығыстар) кірістер / (шығындар) анықтамасына сәйкес келетін және Қоғамның қалыпты қызметі барысында туындауы мүмкін немесе мүмкін болмайтын басқа да баптар. «Студенттердің басқа да кірістері» тармағының шеңберінде өтемақы түрлерінің әрқайсысы, тіркеуден өткені үшін әкімшілік алымдар, студенттерге ақы төленбегені үшін және транскрипт үшін төлемдер көрсетіледі.

«Алынған гранттар» мақаласына демеушілерден алынған мақсатты гранттар кіреді. Мақсатты гранттар бойынша шығыстар «Мақсатты бағдарлама бойынша шығыстар» (студенттерге берілетін стипендиялар, жол жүру және басқа да шығыстар) тармағында көрсетілген.

11. ҚАРЖЫЛЫҚ ТАБЫСТАР

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Өзге қаржылық инвестициялардан табыс	447 017	447 185
Қосымша электр қуаттылығы туралы келісімшарт бойынша дисконт амортизациясы	2 975	3 047
	449 992	450 232

Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес бюджетке төленуге тиісті корпоративтік табыс салығының (КТС) сомасы сыйақы түрінде табыс көзінен ұсталатын КТС сомасына азайтылады, бірақ бұл ереже әлеуметтік салада қызметті жүзеге асыратын ұйымға қолданылмайды (Қазақстан Республикасының Салық кодексінің 139-бабы). Осыған байланысты, Компания қаржылық инвестициялардан кірістерді есеп беру жылындағы төлем көзінен ұстап қалған салық сомасынан таниды.

12. КОРПОРАТИВТІК САЛЫҚ БОЙЫНША ШЫҒЫН

Компания әлеуметтік салада өз қызметін жүзеге асыратын ұйымдарға сілтеме жасайды. Қазақстан Республикасының Салық кодексінің 135.1-бабына сәйкес, егер оның негізгі (білімдік) қызметтен түскен табысы жалпы табыстың 90% - ынан кем болса, Компания өзінің бизнес-білім беру қызметі шеңберінде есептелген корпоративтік табыс салығының сомасын 100% -ға төмендетуге құқылы.

Есепті кезең ішінде Компанияда корпоративтік табыс салығын төлеу міндеттемесі жоқ.

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Кейінге қалдырылған салық бойынша шығындар (үнемдеу)	-	-
Ағымдағы салық бойынша шығындар	-	-
	-	-

2016 жылға арналған корпоративтік табыс салығы бойынша ағымдағы шығыстармен 20% ресми ставка бойынша есептелген салық салынғанға дейінгі пайдаға қатысты пайдаға салынатын салық бойынша шығыстарды салыстыру мынадай:

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Салық салуға дейін пайда	1 096 894	1 039 284
Табыс салығының ресми орнатылған мөлшерлемесі	20%	20%
Табыс салығы бойынша шартты шығын	219 379	207 857
ҚР СК 135 бабына сәйкес азаю	(219 379)	(207 857)
Пайдаға салық бойынша шығындар	-	-

13. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

<i>(Мың теңгеде)</i>	Жер	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен жабдықтар	Көлік құралдары	Өзгелер	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Құны							
1 қаңтар 2016	98 443	1 960 647	557 490	34 676	615 699	227 930	3 494 885
Сатып алулар	-	149 566	33 005	7 531	25 914	71 789	287 805
Аудармалар	-	297 433	1 867	-	(1 372)	(297 928)	-
Шығарылулар	-	-	(43 038)	-	(2 525)	-	(45 563)
31 желтоқсан 2016	98 443	2 407 646	549 324	42 207	637 716	1 791	3 737 127
Сатып алулар	-	85 605	219 278	-	27 541	341 150	673 574
Аудармалар	-	24 940	308 893	-	(308 446)	(25 387)	-
Шығарылулар	-	-	(47 952)	(4 865)	(221)	-	(53 038)
31 желтоқсан 2017	98 443	2 518 191	1 029 543	37 342	356 590	317 554	4 357 663

Жинақталған амортизация және құнсыздану

1 қаңтар 2016	-	481 674	488 937	28 941	538 199	-	1 537 751
Жыл бойына есептелді	-	125 196	27 847	1 860	32 028	-	186 931
Аудармалар	-	-	1 256	-	(1 256)	-	-
Шығарылулар	-	-	(42 706)	-	(2 426)	-	(45 132)
31 желтоқсан 2016	-	606 870	475 335	30 801	566 545	-	1 679 550
Жыл бойына есептелді	-	104 387	57 521	2 937	9 479	-	174 324
Аудармалар	-	-	262 294	-	(262 294)	-	-
Шығарылулар	-	-	(47 341)	(4 865)	(221)	-	(52 427)
31 желтоқсан 2017	-	711 257	747 809	28 873	313 509	-	1 801 448

Баланстық құн

31 желтоқсан 2017	98 443	1 806 934	281 734	8 469	43 081	317 554	2 556 215
31 желтоқсан 2016	98 443	1 800 776	73 990	11 406	71 171	1 791	2 057 577

Есепті кезеңде негізгі құралдар бойынша тозу келесі шығын баптарына бөлінді:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Өзіндік құн	139 846	162 085
Әкімшілік шығындар	27 276	23 314
Өткізім бойынша шығындар	7 202	1 532
	174 324	186 931

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

14. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

<i>(Мың теңгеде)</i>	Бағдарламалық жасақтама	Өзгелер	Жиыны
Құны			
1 қаңтар 2016	11 163	-	11 163
Сатып алулар	946	-	946
Шығарылулар	(140)	-	(140)
31 желтоқсан 2016	11 969	-	11 969
Сатып алулар	2 206	-	2 206
Шығарылулар	(1 457)	-	(1 457)
31 желтоқсан 2017	12 718	-	12 718
Жинақталған амортизация және құнсыздану			
1 қаңтар 2016	3 359	-	3 359
Жыл бойына есептелді	1 580	-	1 580
Шығарылулар	-	-	-
31 желтоқсан 2016	4 939	-	4 939
Жыл бойына есептелді	1 633	-	1 633
Шығарылулар	-	-	-
31 желтоқсан 2017	6 572	-	6 572
Баланстық құн			
31 желтоқсан 2017	6 146	-	6 146
31 желтоқсан 2016	7 030	-	7 030

Есепті кезеңде материалдық емес активтердің амортизациясы мынадай шығыстар баптарына бөлінді:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Өзіндік құн	1 633	-
Әкімшілік шығындар	-	1 580
Өткізім бойынша шығындар	-	-
	1 633	1 580

15. ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Оқыту үшін студенттер берешегі	43 312	39 472
Оқыту үшін қызметкерлер берешегі	15 881	20 025
Тұру үшін студенттер берешегі	3 616	3 605
	62 809	63 102
Күмәнді қарыздар бойынша резерв	(44 305)	(38 645)
	18 504	24 457

16. АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Ақшалай қаражат пен оның баламалары мынаны қамтиды:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Банктердегі ағымдағы шоттардағы ақшалай қаражат	188 995	109 902
Карт-шоттардағы ақшалай қаражат	2 657	5 000
	191 652	114 902
Кассадағы ақшалай қаражат	338	518
	338	518
	191 990	115 420

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

Ақшалай қаражат пен оның баламалары келесі валюталарда көрсетілген:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
АҚШ доллары	113 177	13 455
Теңге	78 317	99 398
Фунт стерлинг	348	103
Евро	148	2 464
	191 990	115 420

Банктердегі ағымдағы және карт шоттардағы ақшалай қаражат келесідей ұсынылған:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
"Банк ЦентрКредит" АҚ	138 759	56 100
"Казкоммерцбанк" АҚ	52 893	58 802
	191 652	114 902

17. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

31 желтоқсанға сауда дебиторлық берешек келесіні қамтыды:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Оқыту үшін студенттер берешегі	24 255	28 035
Өзге берешек	55 827	51 597
	80 082	79 632
Күмәнді қарыздар бойынша резерв	(4 841)	(1 862)
	75 241	77 770

Басқа да қарыздар студенттердің кітапханаға қарызы, өмір сүру және басқа қызметтер үшін қарыздарды қамтиды.

Күмәнді қарыздар бойынша резервтегі өзгеріс келесідей ұсынылған:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Жыл басына	(1 862)	(123 400)
Жыл бойына есептелді	(3 541)	(451)
Жыл бойына қалпына келтірілді	562	121 989
Жыл соңына	(4 841)	(1 862)

18. ӨЗГЕ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

31 желтоқсанға өзге дебиторлық берешек келесіні қамтыды:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Берілген аванстар	299 424	46 351
Болашақ кезең шығындары	46 272	40 209
Алынатын жалгерлік төлем	5 437	5 122
Қызметкерлер берешегі	3 286	349
Өзге берешек	5 450	1 457
	359 869	93 488
Күмәнді қарыздар бойынша резерв	(932)	(553)
	358 937	92 935

Берілген аванстар негізінен құрылыс жұмыстарына арналған «Cumbre Construction» ЖШС, негізгі құралдарды жеткізуге «ЮСКО Мебель» ЖШС көрсетілген қызметтер үшін «FIBAA» ЖШС және «B.I.G. Engineering» ЖШС сияқты тауарлар мен қызметтер жеткізушілеріне алдын ала төлеммен ұсынылған.

Болашақ кезеңдердің шығыстары бұрыннан келтірілген шығыстар ретінде танылады, алайда корреляция және есептеу қағидасына сәйкес алдағы кезеңдерде қаржылық нәтижеге қосылады. Барлық қол жетімді БКШ ағымдағы болып табылады, себебі олар келесі 12 ай ішінде шығындардан алынады. БКШ-ның негізгі үлесі қызметкерлердің денсаулығын сақтандыру, автокөлікті сақтандыру және шетелдік мерзімді басылымдарға жазылу үшін шығыстарды қамтиды.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

Басқа да қарыздар талаптардың берешегін қамтиды.

Күмәнді қарыздар бойынша резервтегі өзгеріс келесідей ұсынылған:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Жыл басына	(553)	(20 324)
Кезең бойына есептелді	(409)	-
Кезең бойына қалпына келтірілді	30	19 771
Жыл соңына	(932)	(553)

19. ҚОРЛАР

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Шикізат пен материалдар	107 414	87 022
Тауарлар	8 319	9 026
	115 733	96 048
Тауарлық-материалдық қорларға резерв	(15 615)	(15 515)
	100 118	80 533

Кезең бойына тауарлық-материалдық қорлардың қозғалысы келесідей ұсынылған:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Жыл басына	96 048	74 141
Кезең бойына сатып алынды	93 076	92 948
Кезең бойына шығарылды	(73 391)	(71 041)
Жыл соңына	115 733	96 048

Тауарлық-материалдық қорларға резервтегі қозғалысы келесідей ұсынылған:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Жыл басына	15 515	(4 854)
Кезең бойына есептелді	100	(10 661)
Кезең бойына қалпына келтірілді	-	-
Жыл соңына	15 615	15 515

20. АҒЫМДАҒЫ САЛЫҚ АКТИВТЕРІ

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
ҚҚС	5 000	7 799
Өзге салықтар	3 350	6 836
	8 350	14 635

Басқа салықтар Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес резидент еместер үшін КТС үшін аванстық төлемдерді, мүлік және көлік салығын және басқа міндетті төлемдерді қамтиды.

21. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Қосымша электр қуаттылығы үшін дебиторлық берешек:		
Ұзақ мерзімді бөлік	40 452	43 871
Ағымдағы бөлік	3 419	3 419
Дисконт	(22 321)	(25 297)
	21 550	21 993

Соның ішінде:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Қаржылық активтер, қысқа мерзімді бөлік	3 419	3 419
Қаржылық активтер, ұзақ мерзімді бөлік	18 131	18 574
	21 550	21 993

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

Қазақстан Республикасы Табиғи монополияларды реттеу агенттігі төрағасының 2007 жылғы 21 ақпандағы «Қоғамдық көлік желілерін кері негізде кеңейту және қайта құру үшін энергия тасымалдау ұйымының шығыстарын өтеу қағидаларын бекіту туралы» бұйрығына сәйкес, «Алматы Жарық Компаниясы» АҚ мен Компания арасында 10.10.2007ж. 68.370 мың теңге сомасына қосымша сыйымдылықты арттыру туралы келісімге қол қойылды. Бұл сома 2010 жылғы 1 қарашадан бастап 2030 жылғы 1 қазанға дейін 284,875 теңгеге тең ай сайын тең жарна төлеуі тиіс. Компания несиені амортизациялық құны бойынша таныды.

22. ӨЗГЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ИНВЕСТИЦИЯЛАР

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
«Банк ЦентрКредит» АҚ-дағы депозит	5 419 442	5 094 143
	5 419 442	5 094 143

Өзге қысқа мерзімді инвестициялар қамтиды:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Депозит	5 382 312	5 038 528
Алынатын сыйақы	37 130	55 615
	5 419 442	5 094 143

Егер Салымшы шоттағы ең төменгі минималды қалдықты ұстап тұрса, сыйақы ай сайын төленеді. Депозитте қосымша жарналар мен ішінара талап етуге жол беріледі. Қазақстандық салық заңнамасына сәйкес, төлем көзінен 15% ставка бойынша ұстап қалатын салық ұсталады. Сыйақы есептеу жылына 365 күн негізделген айдың нақты / күнтізбелік күніне негізделеді.

23. САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ НЕСИЕЛІК БЕРЕШЕК

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Алынған аванстар	1 218 183	1 288 710
Сауда несиелік берешек	26 443	12 914
Еңбек төлемі бойынша берешек	2 104	1 512
Өзгелер	398	-
	1 247 128	1 303 136

Алынған аванстар студенттердің оқудан, дайындық курстарынан және Университеттің басқа қызметтерінен алдын-ала төленеді.

24. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ БАҒАЛАУ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Қолданылмаған демалыстар бойынша қор	308 688	246 663
Есептелген шығындар	22	2 652
Міндеттемелерді орындауды қамтамасыз ету үшін кепілдікті депозит	42 080	445
	350 790	249 760

Демалыстар бойынша қорлардағы өзгеріс келесідей ұсынылған:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Жыл басына	246 663	234 005
Жыл бойына есептелді	355 896	259 847
Жыл бойына қалпына келтірілді	(293 871)	(247 189)
Жыл соңына	308 688	246 663

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

25. АҒЫМДАҒЫ САЛЫҚТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Жеке табыс салығы	25 451	21 465
Әлеуметтік салық	23 037	17 722
Қосымша құн салығы	12	6 914
Өзгелер	2	-
	48 502	46 101

26. БАСҚА МІНДЕТТІ ЖӘНЕ ЕРІКТІ ТӨЛЕМДЕР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Зейнетақы жарналары	13 976	11 769
Әлеуметтік аударымдар	3 246	2 975
Медициналық сақтандыру	1 311	-
Өзгелер	6	-
	18 539	14 744

27. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ҚОРЛАР

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Қайыр, демеушілік көмек	28 585	21 629
Демеушілерден алынған гранттар	12 360	13 074
Өзге мақсатты қорлар	17 923	23 584
	58 868	58 287

Демеушілерден алынған гранттарға белгілі бір жобаларды іске асыруға арналған әртүрлі мемлекеттік мекемелерден алынған гранттардың жетілмеген бөлігі кіреді. Жобаны іске асыру барысында пайдалану бюджетінің шығыны сіңірілетін бөлікпен есептеледі, есептік кезеңдегі кірістерге аударылады.

Қайырымдылыққа, демеушілікке жеке және заңды тұлғалардың қайырымдылық жарналарын мақсатты қайырымдылық және университеттің пайдасына қосуға болады. Бұл қордың қаражаты әртүрлі мақсаттарға жұмсалатын болады (студенттерге стипендия және қаржылық қолдау, іс-шараны ұйымдастыру және т.б.)

Басқа мақсатты қорларға оқыту демеушілерін, қаржылық қолдауды және студенттерді орналастыруды (US-CAEF, Samsung және басқа да қорлар) бірлесіп қаржыландыру кіреді.

28. ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ НЕСИЕЛІК БЕРЕШЕК

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Оқыту үшін ұзақ мерзімді аванстар	57 103	70 687
Кітапхана үшін ұзақ мерзімді аванстар	27 879	-
Курстар үшін ұзақ мерзімді аванстар	12 685	12 685
Заңгерлік наразылықтар бойынша бағалау міндеттемелері	7 228	-
Жатақхана үшін ұзақ мерзімді аванстар	2 129	2 345
Өзгелер	267	267
	107 291	85 984

Ұзақ мерзімді саудалық және басқа кредиторлық берешек негізінен оқудан, дайындық курстарынан және басқа да қызметтерден студенттерден алынған ұзақ мерзімді аванстармен сипатталады.

29. КАПИТАЛ

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Жарғылық капитал	537 146	537 146
Бөлінбеген пайда	6 388 229	5 291 335
	6 925 375	5 828 481

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

2017 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның жарғылық капиталы мынадай:

	Жарияланған акция саны	Шығарылуға руқсат етілген жарғылық капитал	Жарғылық капиталдағы сатып алынған акциялар	Шығарылған жарғылық капитал
<i>(Мың теңгеде)</i>				
1,000 теңге номиналды қүн бойынша жай акциялар	500 750	500 750	500 750	500 750
432 теңге номиналды қүн бойынша жай акциялар	84 250	36 396	36 396	36 396
	585 000	537 146	537 146	537 146

Акционерлер

	Жай акциялар саны	Ара қатынас %
ҚР ҚМ Мем мүлік және жекешелендіру комитеті ЗТ МБ	234 012	40
Чан Йан Бэнг – жеке тұлға	350 988	60
	585 000	100

Компания 500,750 мың теңге жарғылық капиталы бар акционерлік қоғам ретінде қайта тіркелді (бірінші шығарылымның номиналды құны 500 750 қарапайым акциялардың номиналды құны - 1000 теңге). Қоғамның жарғылық капиталы «2003 жылғы 28 тамызда Қазақстан Республикасы №1178 Президентінің Жарлығымен негізінде жекешелендіру барысында» Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы ҚМЭБИ Университетінің «мемлекеттік мекемесі қайта құрылған мемлекеттік коммерциялық емес ұйым» ҚМЭБИ «мүліктік кешен беру арқылы құрылды қайта ұйымдастыру Қазақстан менеджмент институты, Экономика және Қазақстан Республикасының «Президентінің жанындағы болжау мен Үкіметінің қаулысы және 2003 ж 14 қарашадағы Қазақстан №1148, Республикасының «Қазақстан менеджмент институты қайта ұйымдастыру, экономика және Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы болжау» негізінде қалыптасқан. Бағалау Қазақстан Республикасының жекешелендіру және бағалау қызметі туралы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылды. Мүліктік кешенді бағалау кіріс әдісі негізінде 403 800 мың теңге сомасында анықталды. Компанияның жарғылық капиталының қалған бөлігі ақшамен жасалды.

Акционерлердің келісіміне сәйкес 2004 жылғы 04 маусымнан бастап 2006 жылғы 1 қаңтарға дейін 84 250 акцияның қосымша шығарылымы шығарылды. Негізгі акционерге қосымша акцияларды сатып алуға айрықша құқық берілді. Сондай-ақ, егер 2006 жылдың 1 қаңтарынан кейін Компанияның қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін қосымша акциялар шығаруға жоспар болса, онда осы акцияларды сатып алуда басымдық негізгі акционерге, ал басқа акционер - Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті 40 пайызға тиесілі Қоғамның жарғылық капиталының пайызы. 2005 жылы номиналдық құны 432 теңге болатын 84 250 артық акция шығарылды. Нәтижесінде жарғылық капитал 36,396 мың теңгеге ұлғайды. Шығарылған қосымша акцияларды негізгі акционер қолма-қол ақшамен төледі.

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес коммерциялық емес ұйымдар дивидендтерді бөлуге құқылы емес.

30. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТ АШУ

Байланысты тарап - Компаниямен байланысқан заңды тұлға, сондай-ақ Компаниямен байланысты адам немесе адамның жақын мүшесі, егер ондай тұлға:

- Компанияға айтарлықтай ықпалын тигізеді; немесе
- Компанияның негізгі басқарушы қызметкерлерінің мүшесі.

Жеке адамның жақын отбасы мүшелері - Компаниямен қарым-қатынаста аталған адамға әсер етуі немесе оған тәуелді болуы күтілетін отбасы мүшелері.

Негізгі басқарушы персонал - компанияның директорын (атқарушы немесе өзгеше) және компанияда ұқсас лауазымға ие тұлғаларды қоса алғанда, тікелей немесе жанама түрде Компания қызметін жоспарлау, басқару және бақылау үшін өкілеттіктері бар тұлғалар.

Басқа байланыстырылған тараптармен операциялар (негізгі басқарушы персоналдың отбасы мүшелері немесе қызметкерлердің өздері, Компания акционерлерінің байланысты тараптары)

Төмендегі кестеде 2017 жылға байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің жалпы сомасы туралы ақпарат берілген:

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

Байланысты тараптардың атауы	КТ бойынша айналымдар	ДТ бойынша айналымдар	КТ бойынша айналымдар	Кезең соңына берешек
USKO International ЖШС (Компания Президентінің жұбайының меншігі)				
Берілген аванстар	77	-	-	77
Алынған аванстар	(193)	-	-	(193)
Кезең соңына берешек	(116)	-	-	(116)
USKO Logistic International JSC (Компания Президентінің жұбайының меншігі)				
Алынған аванстар	(144)	-	-	(144)
Кезең соңына берешек	(144)	-	-	(144)
USKO Mebel ЖШС (Компания Президентінің жұбайының меншігі)				
Негізгі құралдар жеткізілімі	-	208 957	161 108	47 849
Кезең соңына берешек	-	208 957	161 108	47 849
ҚР Білім беру Министрлігі – ҚР Мемлекетінің акционерінің байланысты тарабы болып табылады				
Гранттар, шәкіртақылар	-	4 464	4 464	-
Кезең соңына берешек	-	4 464	4 464	-
Буран Бойлер ЖШС (Компанияның Директорлар Кеңесі Мүшесі қосымша жұмыс істейді)				
Алынған аванстар	(1 043)	2 760	2 077	(360)
Кезең соңына берешек	(1 043)	2 760	2 077	(360)
Барлығы	(1 303)	216 181	167 649	47 229

Төмендегі кестеде 2016 жылға байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің жалпы сомасы туралы ақпарат берілген:

Байланысты тараптардың атауы	Кезең басына берешек	ДТ бойынша айналымдар	КТ бойынша айналымдар	Кезең соңына берешек
USKO International ЖШС (Компания Президентінің жұбайының меншігі)				
Берілген аванстар	77	-	-	77
Алынған аванстар	(193)	-	-	(193)
Қызметтер үшін төлем	-	-	-	-
Кезең соңына берешек	(116)	-	-	(116)
USKO Logistic International JSC (Компания Президентінің жұбайының меншігі)				
Алынған аванстар	(144)	-	-	(144)
Кезең соңына берешек	(144)	-	-	(144)
USKO Mebel ЖШС (Компания Президентінің жұбайының меншігі)				
Негізгі құралдар жеткізілімі	-	2 164	2 164	-
Кезең соңына берешек	-	2 164	2 164	-
ҚР Білім беру Министрлігі – ҚР Мемлекетінің акционерінің байланысты тарабы болып табылады				
Гранттар, шәкіртақылар	(5 493)	7 126	1 633	-
Кезең соңына берешек	(5 493)	7 126	1 633	-
Буран Бойлер ЖШС (Компанияның Директорлар Кеңесі Мүшесі қосымша жұмыс істейді)				
Алынған аванстар	(1 043)	-	-	(1 043)
Кезең соңына берешек	(1 043)	-	-	(1 043)
JT International Korea Inc (Директорлар Кеңесі Мүшесінің байланысты тарабы)				
Демеушілік және гранттар	(596)	596	-	-
Кезең соңына берешек	(596)	596	-	-
Барлығы	(7 392)	9 885	3 796	(1 303)

Негізгі басқарушылық қызметтермен операциялар

Негізгі басқарушы персоналға сыйақы персонал шығындарында көрсетілетін мынадай сомаларды құрады:

(Мың теңгеде)	2017	2016
Еңбекақы	284 189	212 662
Әлеуметтік салық бойынша аударымдар	29 855	23 229
	314 044	235 891

Еңбек ақы барлық қызметкерлерге берілетін сыйақылар мен жеңілдіктерді қамтиды (ХҚЕС 19 «Қызметкерлерге берілетін сыйақылар»). Қызметкерлерге төленетін сыйақылар Компанияға немесе Қоғам атынан Қоғамға ұсынылатын қызметтер үшін төленетін, төленетін немесе ұсынатын өтемақының барлық түрлерін қамтиды.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

Есепті кезең бойына негізгі басқарушылық қызметтер қимасындағы еңбекақы:

(Мың теңгеде)	2017	2016
Президент	63 859	50 232
Ректор және Президенттің орынбасары	43 317	35 224
Бэнг атындағы бизнес мектебінің деканы	34 175	28 296
Академиялық сұрақтар бойынша проректордың орынбасары	37 637	22 629
Ассоциациялық декан	22 797	22 007
Құқық мектебінің деканы	27 001	20 182
Әлеуметтік ғылымдар мектебінің деканы	24 581	19 189
Әкімшілік және қаржы бойынша проректордың орынбасары	20 199	14 903
Бас бухгалтер	10 623	-
	284 189	212 662

31. КЕЛІСІМДІ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Қызметті жүргізу шарттары**

Компания қызметі Қазақстанда іске асырылады. Тиісінше, бизнестің дамуы дамушы нарықтың ерекшеліктерімен сипатталатын Қазақстан экономикасының және қаржы нарықтарының ықпалын тигізеді. Заңды, салықтық және әкімшілік жүйе дамып келеді, бірақ өздерінің талаптарын түсіндіруде екіұштылық туындау қаупін тудырады, олар да жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл басқа заңды және қаржылық кедергілермен қатар Қазақстанда бизнесті жүргізетін кәсіпкерлер үшін қосымша мәселелер тудырады. Ұсынылған қаржылық есептілік басшылықтың Қазақстандағы бизнес жүргізу және Компанияның қаржылық жағдайына ықпалы туралы пікірін көрсетеді. Болашақ іскерлік жағдайлардың нақты әсер етуі басшылықтың бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

Қазақстан экономикасы іскерлік белсенділіктің төмендеуіне және әлемдегі экономикалық даму қарқынының бәсеңдеуіне сезімтал. Жалғасып отырған жаһандық қаржы дағдарысы капитал нарығындағы тұрақсыздықты тудырды, банк секторындағы өтімділіктің айтарлықтай төмендеуіне және Қазақстанда несиеленудің қатаң шарттарына әкелді. Қазақстан үкіметі қазақстандық банктер мен компаниялар үшін өтімділікті қолдау және қарыздарды қайта қаржыландыруды қамтамасыз етуге бағытталған бірқатар тұрақтандыру шараларын енгізгеніне қарамастан, Компания мен оның контрагенттері үшін капиталға қолжетімділік пен қаржылық шығындарға қатысты белгісіздік, бұл қаржылық жағдайға әсер етуі мүмкін Компаниялар, оның қызметінің нәтижелері және экономикалық перспективалар бар.

Егер басшылық Компанияның операциялық жағдайын тұрақтылықты қолдауға қатысты тиісті шараларды қабылдағанына сенімді болса, жоғарыда сипатталған аудандарда күтілмеген одан әрі нашарлау Компанияның қаржы нәтижелері мен қаржы жағдайына теріс әсер етуі мүмкін, ол қазір анықталмайды.

Салық салу

Компанияның қызметі мен қаржылық жағдайы Қазақстандағы саяси жағдайдың дамуына, соның ішінде салық салу саласындағы қолданыстағы және болашақтағы заңнама мен нормативтік актілерді қолдануға ықпал етуі мүмкін. Қазақстанда қолданыстағы заңдарға негізделген анықталған құқық бұзушылықтар үшін айыппұлдар мен айыппұлдардың қазіргі жүйесі қатаң, айыппұлдарға, әдетте, қосымша есептелген салық сомасының 50% мөлшерінде айыппұлдар мен Ұлттық Банк белгілеген қайта қаржыландыру ставкасының 2,5 есе мөлшерінде Банкке төленбеген салық сомасын кешіктірудің әрбір күні үшін айыппұл салынады. Нәтижесінде тұрақсыздық айыбының сомасы негізгі салық сомасынан асуы мүмкін. Қаржылық кезеңдер аудит жүргізілетін жыл алдындағы бес жыл ішінде салықтық тексеру үшін ашық болып қала береді. Жоғарыда айтылғандарға сәйкес салықтардың, айыппұлдардың және пайыздардың, егер бар болса, соңғы сомалары осы есептілікте шығындарға жұмсалған сомадан асуы мүмкін.

Компания пайымдауынша, қолданыстағы заңнаманы түсіндіру дұрыс және Компанияның салықтық позициясы тәуекелмен расталуы ықтималдығы өте жоғары. Сондай-ақ, Компания басшылығы университеттегі экономикалық жағдайдың сақталуына қажетті барлық шараларды қабылдайды деп санайды.

Қоршаған ортаны қорғау мәселелері

Компания қоршаған ортаны қорғау жөніндегі Қазақстан Республикасының түрлі заңдары мен ережелеріне бағынады. Басшылық Компанияның осындай заңдар мен ережелердің барлық талаптарын орындағанына сенімді болса да, күтпеген міндеттемелер жоқ екеніне сенімді бола алмайды.

Басшылық мұндай міндеттемелер Компанияның қаржылық жағдайына елеулі әсер етпейді деп есептейді және, тиісінше, қоршаған ортаны қорғау органдарының ықтимал талаптары немесе айыппұлдар бойынша резервтері ілеспе қаржылық есептілікте көрсетілмейді.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**Сақтандыру полисі**

Компания төмендегідей бағыттар бойынша өз тәуекелдерін сақтандырады:

- үшінші тұлғалардың өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін және қоршаған ортаға зиян келтіргені үшін азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру;
- мүлікті сақтандыру;
- көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру.

Болашақ операциялық жалгерлік бойынша шартты міндеттемелер - Компания жалға беруші ретінде

Компания тұрғын, білім беру және басқа да ғимараттар үшін коммерциялық жалдау шарттарын жасады. Бұл жалдау шарттары 1 жылдан 3 жылға дейін созылады. 31 желтоқсандағы болашақ кезеңдерде ең төменгі жалдау төлемі болып табылады:

<i>(Мың теңгеде)</i>	2017	2016
Бір жыл ішінде	4 276	4 895
Бір жылдан астам, бірақ бес жылдан артық емес	1 889	7 440
	6 165	12 335

Соттың талқылаулары

Компания басшылығының пікірінше, операциялардың немесе қаржылық жағдайдың нәтижелеріне айтарлықтай әсер етуі мүмкін және осы қаржылық есептілікте бағаланбайтын немесе ашылмайтын жалғасып жатқан сот талқылауы немесе шешілмеген талаптары жоқ.

32. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР, ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ МЕН МАҚСАТТАРЫ

Компанияның негізгі қаржылық міндеттемелері сауда және басқа несиелік берешектерді қамтиды. Осы қаржылық міндеттемелердің негізгі мақсаты Компанияның қызметін қаржыландыруға және оның қызметін қолдауға кепілдіктер беру болып табылады. Компанияның активтері - операциялық қызмет барысында тікелей туындайтын сауда және өзге де дебиторлық берешек, ақшалай қаражат және қысқа мерзімді депозиттер.

Компания нарықтық тәуекелге, валюталық тәуекелге және несиелік тәуекелге ұшырайды. Компанияның жоғарғы басшылығы осы тәуекелдерді басқаруды бақылайды. Компанияның қаржылық тәуекелдерге қатысты қызметі тиісті саясат пен рәсімдерге сәйкес жүзеге асырылады, сондай-ақ қаржылық тәуекелдерді анықтау және бағалау және оларды басқару Компания саясатына және тәуекелдерді басқару мақсаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

Нарықтық тәуекел

Нарық тәуекелі - бұл қаржы құралының болашақ ақша ағындарының әділ құны нарықтық бағалардың өзгеруіне байланысты өзгертін тәуекел. Нарықтық бағаларға тәуекелдердің төрт түрі кіреді: пайыздық тәуекел, валюталық тәуекел, тауар бағаларының өзгеру тәуекелі және басқа да баға тәуекелдері, мысалы, үлестік құралдар бағасының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекелге ұшыраған қаржы құралдарына несиелер мен қарыздар, депозиттер кіреді.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел - бұл қаржы құралының болашақ ақша ағындарының әділ құны айырбас бағамының өзгеруіне байланысты өзгертін тәуекел.

Шетелдік валютада көрсетілген, ақша-несие активтері мен міндеттемелер валюталық тәуекелге ұшырайды. Компания басшылығы баланста ұлттық валютадағы активтер мен міндеттемелердің басым болуын және валюталардың ауытқуларын реттеудің жеткілікті құралдары бар деп санайды.

Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел - бұл қаржы құралының бір жағы өз міндеттемелерін орындамау арқылы басқа тарапқа қаржылық шығын келтіруі мүмкін тәуекел. Компания өзінің операциялық қызметіне (ең алдымен сауда дебиторлық берешекке қатысты) байланысты несиелік тәуекелге ұшырайды.

Сауда дебиторлық берешек

Компания жеке және заңды тұлғаларға оқытуды жүзеге асырады, негізгі номенклатурасы - студенттер. Электрондық автоматтандырылған деректер базасында (Intranet) жұмыс істейтін жалақы ведомосында студенттің тіркелген құжаттарының саны, қарыздардың құны, төленетін сома, төленген сома және қарыздың мөлшері туралы ақпарат бар. Осылайша, дерекқордың автоматтандырылғандығы (бухгалтерия бөлімшесі мен тіркеу бөлімінің байланыстыру

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

операциялары) арқасында, есепке алу қызметкерлері студенттік қарыздарды қадағалайды. Төлемдердің мерзімін өткізіп алғаны үшін студенттерге кеш төлем үшін айыппұл салынады. Тәуекелді төмендету үшін, егер студент қарызды өтемесе, студент, сондай-ақ оның кепілгері (оқу ақысы кепілдік беретін жеке немесе заңды тұлға) студентті кепілгерге талап қоюдан бас тартқан жағдайда университетке берілетін қарызды өтеу туралы келісімге қол қояды. Дебиторлық берешек біртекті топтарға бөлінеді және жиынтық негізде құнсыздану бойынша үздіксіз бағаланып отырады, нәтижесінде Компанияның нашар қарыздар бойынша тәуекелі шамалы болып табылады.

Қаржылық құралдар мен ақшалай депозиттер

Банктерде және қаржы институттарында шоттардағы қалдықтармен байланысты кредиттік тәуекелді басқаруды Компания ішкі саясатқа сәйкес жүзеге асырады. Артылған қаражат депозит шотына аударылады.

Төменде қолда бар сауда дебиторлық берешек туралы, банктердегі және кассалық бөлімшелердегі шоттардағы қалдықтар және рейтингтің болуы туралы ақпарат берілген.

(Мың теңгеде)	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Сауда дебиторлық берешек	75 241	77 770
Кассадағы ақшалай қаражат	338	518
Банктердегі ағымдағы және карт шоттардағы ақшалар:	191 652	114 902
"Казкоммерцбанк" АҚ - Рейтинг: S&P: B+/жағымсыз/B	52 893	58 802
"Банк ЦентрКредит" АҚ - Рейтинг: S&P: B/тұрақты/B, kzBB+	138 759	56 100
«БанкЦентрКредит» АҚ-дағы депозит (12 айға)	5 419 442	5 094 143
Ақшалай қаражат жиыны	5 611 432	5 209 563
Несиелік тәуекелге максималды ұшырағыштық жиыны	5 611 094	5 209 045

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі - бұл қаржы міндеттемелері бойынша міндеттемелерді орындау кезінде қиындықтар туындаған кезде, олар ақша қаражатын немесе басқа қаржы активін беру арқылы шешіледі. Компанияның өтімділікті басқару тәсіліне сәйкес, Компанияның қалыпты және стресстік жағдайлардағы өз міндеттемелерін мерзімінде өтеу үшін жеткілікті мөлшерде өтімді қаражаттың болуын қамтамасыз ету, қолайсыз шығындарға жол бермеу және Компанияның абыройына қауіп төндірмеу.

Әдетте, Компания сұраныс бойынша қолда бар қаражаттардың қолжетімділігін күтілетін операциялық шығыстарды жабуға жеткілікті мөлшерде қамтамасыз етеді. Бұл жағдайдың орынды түрде қарастырылмайтын ерекше жағдайлар, мысалы, табиғи апаттар және т.с.с. ықтимал әсерін ескермейді.

Төмендегі кестеде Компанияның ағымдағы қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша шарттық талаптары көрсетілген. Кесте, Компания төлеуге талап етілетін ең ерте мерзімнің негізінде немесе Компания төлемді алуды күтетін кезде дисконтталмаған ақша ағымының негізінде дайындалды.

(Мың теңгеде)	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан артық	Жиыны
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	191 990	-	-	-	-	191 990
Сауда дебиторлық берешек	-	75 241	-	-	-	75 241
Қаржылық активтер	-	855	855	1 709	18 131	21 550
Өзге қаржылық инвестициялар	-	5 419 442	-	-	-	5 419 442
	191 990	5 495 538	855	1 709	18 131	5 708 223
Сауда және өзге несиелік берешек	678 857	155 421	264 240	41 240	107 370	1 247 128
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	-	-	-	350 790	-	350 790
	678 857	155 421	264 240	392 030	107 370	1 597 918
2017 жылдың 31 желтоқсанына таза жайғасым	(486 867)	5 340 117	(263 385)	(390 321)	(89 239)	4 110 305

Төмендегі кестеде Компанияның ағымдағы қаржылық активтер мен міндеттемелер бойынша 2016 жылға арналған шарттық талаптары көрсетілген.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Мың теңгеде)	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан артық	Жиыны
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	115 420	-	-	-	-	115 420
Сауда дебиторлық берешек	-	77 770	-	-	-	77 770
Қаржылық активтер	-	855	855	1 709	18 574	21 993
Өзге қаржылық инвестициялар	-	5 094 143	-	-	-	5 094 143
	115 420	5 172 768	855	1 709	18 574	5 309 326
Сауда және өзге несиелік берешек	108 595	325 785	325 785	434 378	108 594	1 303 136
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	-	-	-	249 760	-	249 760
	108 595	325 785	325 785	684 138	108 594	1 552 896
2016 жылдың 31 желтоқсанына таза жайғасым	6 825	4 846 983	(324 930)	(682 429)	(90 020)	3 756 430

33. ЕСЕПТІК МЕРЗІМНЕН KEЙІНГІ ЖАҒДАЙЛАР

Есеп беру күнінен кейін қаржылық есептіліктің элементтеріне әсер ететін айтарлықтай оқиғалар жоқ.

